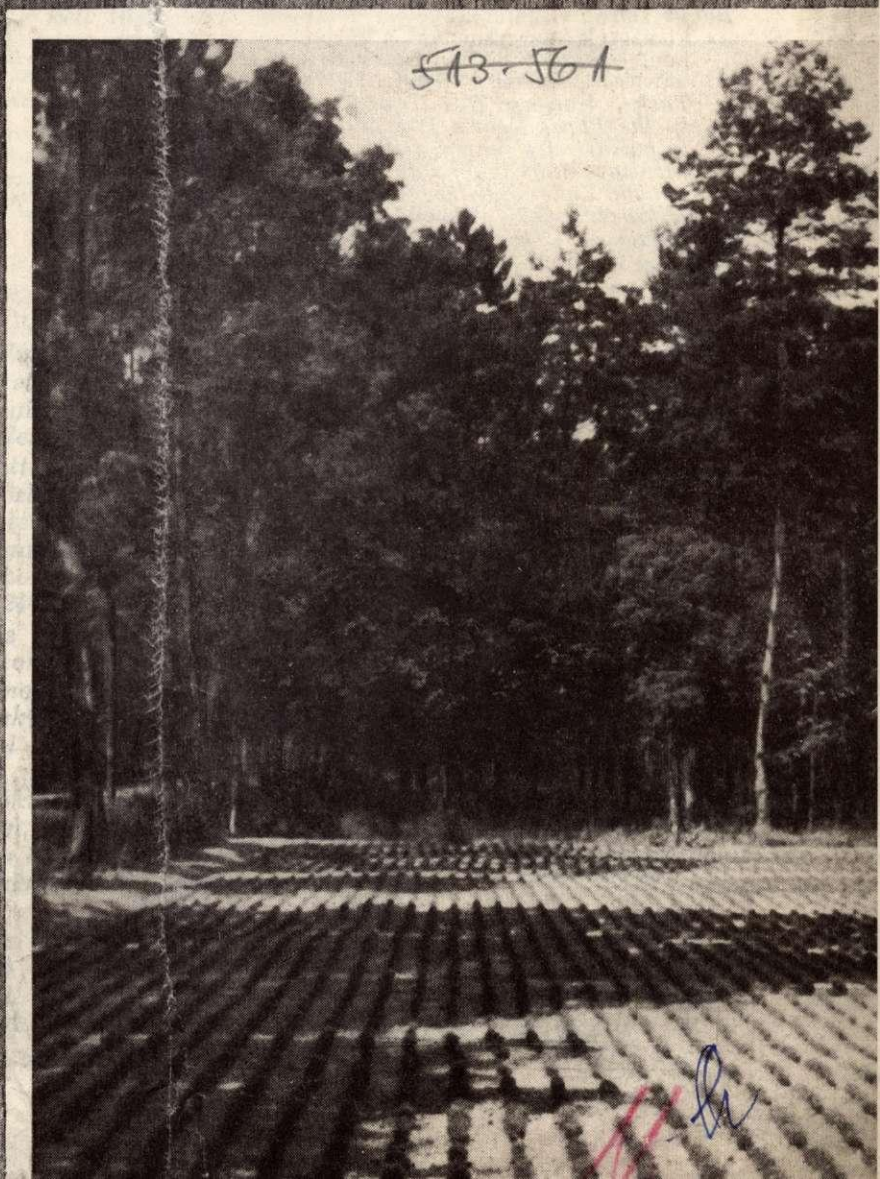

ERDÉSZETI LAPOK

ERDÉSZETI
LAPOK

513-561

LXXXV. ÉVFOLYAM
11
1949. NOVEMBER

Handwritten signature or initials in blue ink.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLÉS
A MŰSZAKI ÉS TERMÉSZETTUDOMÁNYI EGYESÜLÉSEK
SZÜLETEK SZÖVEISEGE TAGJÁNAK KÖZLÖMÉNYE
LXXXV. ÉVFOLYAM 1949. NOVEMBER

ЛЕСНАЯ ГАЗЕТА

Журнал Государственного Лесоводственного Общества (1866.)

REVUE FORESTIÈRE

Organe de l'Association Forestière Hongroise (1866.)

JOURNAL OF FORESTRY

Periodical of the Hungarian Forestry Association (1866.)

FÖRSTLICHE BLÄTTER

Zeitschrift des Ungarischen Landesforstvereins (1866.)

Felelős szerkesztő: Madas András.

Szerkesztő bizottság: Babos Imre, Benedek Attila, Bezzegh Gyula, Iby Gábor, Molnár István, Osváth István, Perényi Márta, Roller Kálmán, Speer Norbert, Vas Márton

Megindították 1862-ben

AGNER KÁROLY és DIVALD ADOLF

Megjelenik minden hó 15-én

Szerkesztőség:

Budapest, V. Bajcsi-Zsilinszky-út 72. l. em.

Telefon: 122-977. Postatakarépenztári csekk száma: 602.

TARTALOM:

Содержание. — Sommaire. — Contents. — Inhalt.)

Osváth István: Munkáskádereink szakmai továbbképzéséről

Babos Imre: Csemeteneve ési feladatok, célkitűzések és eredmények a hároméves tervben. — Задачи по выращиванию посадочного материала, наметки и итоги трехлетнего плана. — Tasks, Aims and Results of Plant-Growing in the Three Year's Plan. — Problème de la culture des plants, fixation des buts et résultats dans le plan de trois ans. — Aufgaben, Ziele und Erfolge der forstlichen Pflanzenzucht während des Dreijahresplanes. [634.956.4:338.984.3(439)]

A szovjet kutatás eredményei. — Достижения советских научно-исследовательских работ. — Résultats des recherches faits en URSS. — Results of Researches in the URSS. — Erfolge der Sowjetischen Forschung.

Dr. Vasziljev, P. B.: Az erdészeti tudomány világnézeti kérdéseiről. — Некоторые вопросы идейно-теоретического уровня работников лесного хозяйства. — Ideological Aspects of Forest Science. — Sur les questions de sciences forestiers dans la conception du monde. — Weltanschauliche Fragen der Forstwissenschaft. [634.92:335.5(47)]

Jegorov: Az altáji erdőkben. — In the Forests of the Altai Mountain. — In den Wäldern des Altai-Gebirge

Az Erdészeti Tudományos Intézet közleményei. — Доклады Научно-Исследовательского Института. — Communications de l'Institut scientifique forestier. — Communications of the Institution for Forest Science. — Mitteilungen des Forstlichen Forschungsinstitutes.

Roller Kálmán: Az alföldfásítás problémája. — Проблематика облесения Венгерской Низменности (Алфелда). — The problem of the Afforestations on the Great Plain. — Les problèmes du reboisement de la Grande Plaine Hongroise. [634.957.44(439)]

János: Adatok a hazai vöröstölgy fejlődéséről. — Данные о развитии отечественного дуба красного (Quercus rubra). — Contributions to the Growing of Quercus rubra Hungary. — Données sur le développement du chêne rouge (Quercus rubra) du pays. 4.97:582.631(439) 258

tapasztalatsere. — Нововведение, Обмен опытом. — Innovations, échange d'expérience. — Innovations, Change of Experiences. — Neuen, Erfahrungsaustausch.

Az újítási mozgalom az ötéves országfásítási terv szolgálatában (Speer Norbert) 261

Megindult az alföldfásítási tapasztalatsere mozgalom. (Lády Géza) 262

— Литература. — Bibliographie. — Reviews — Literatur.

ek—Fialla: Die Harzgewinnung in Österreich. (Dr. Bokor Rezső) 263

öldi Lapszemle 263

— Различные. — Divers. — Notes. — Diverses.

ztergomi erdésziskola jubileumi évei 264

nyvtári Dokumentációs Központ forrásai és kiadásában megjelent szovjet irodalmak 264

Írások az Egyesületben 264

Értesítő az Országos Erdészeti Egyesület november 18-án tartandó közgyűléséről.

Figyelmeztetés: A hároméves tervben létesített kísérleti kert. — Une pépinière installée au plan de 3 ans. (Photo: Sárkány).

Az Országos Erdészeti Egyesület

tagdíj fejében kapják

A MŰSZAKI ÉRTESETŐT MINDEN

ELŐFIZETÉSRE KÖZÖSSÉGI TAGSÁGUNK DÍJTALANUL KAPJA!

MUNKÁSKÁDEREINK SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSÉRŐL

Osváth István

Az Erdészeti Lapok feladata egyebek között az, hogy erdőgazdasági üzemünk szocialista építése szempontjából fontos kérdéseket tudományos szempontból megvilágítson és azok megoldását elősegítse. Feladata, hogy a dolgozóknak kézzelfogható és érthető módon segítséget nyújtson üzemi munkájukhoz és ezen keresztül az ötéves erdőszítési terv eredményes megvalósítását előbbre vigye.

Az Erdészeti Egyesület Lapja, az Erdészeti Lapok így napirendre tűzte az oktatás kérdését is és mindenekelőtt az erdőgazdasági üzemekben dolgozó munkások kérdését erdészeti kiképzésének problémáit, illetve azoknak megoldását.

Az Erdészeti Egyesület és az Erdészeti Lapoknak újabb feladata, hogy a műszaki értelmiség dolgozóinak problémáin túl, az erdőszítésben dolgozó munkások szakmai képzésének problémáját is vizsgálat tárgyává tegye és azokat az erőket, melyeket az erdőszítés a munkások révén nyer, az erdőgazdaság érdekében felhasználja.

Az Erdészeti Egyesület lapjának tehát támogatnia kell az erdőgazdasági üzemek irányítójának, az Erdőközpontnak a munkáját és gondoskodnia kell róla, hogy az erdőszítésben elhelyezést nyert ipari dolgozók továbbképzése minden tekintetben a legnagyobb eredménnyel történjék. Gondoskodni kell arról, hogy az előadások színvonalát, az előadások megszervezését a szakemberek állandóan vizsgálat tárgyává tegyék és az előadásokat állandóan figyelemmel kísérik, hogy az oktatás menetközben is tovább fejlődjön.

Egyidejűleg napirendre kell tűzni műszaki értelmiségeink továbbképzésének ügyét. Meg kell találnunk a lehetőséget arra, hogy haladó szellemű műszaki értelmiségünk továbbképzését oly módon biztosítsuk, hogy üzemi munkájukat ugyanakkor zavartalanul elvégezhessék.

Egyidőben a kormányzat által létesített munkások kiképzését biztosító gazdasági és műszaki akadémiával — melyet „Vörös Akadémiának” is neveznek, nyitottuk meg mind az Erdőközpontban, mind a nemzeti vállalatainknál elsősorban a vezető munkások számára a szakmai kiképzést biztosító iskolákat, hogy az erdőszítésben dolgozói megfelelő módon végezzék feladataikat, s az épülő szocialista Magyarország, ezenbelül az újjászületett szocialista erdőszítésben helyüket — az ország követelményeinek megfelelően — töltsék be.

Iskoláink előtt az a feladat áll, hogy munkásokat megfelelő kiképzéssel a technikai, szakmai értelmiség színvonalára emeljék. Arra kell kiképeznünk dolgozóinkat, hogy az erdőszítés egyáltalában nem könnyű, biológiai, műszaki és üzemvezetési problémáival megismerkedjenek, s alkalmassá legyenek arra, hogy a szocialista erdőgazdaság fejlesztésében feladatukat megfelelő módon teljesíthessék.

Sztálin elvtárs mondotta: „Ha jó és nagyszámú kádereink lesznek az iparban, a mezőgazdaságban, a közlekedésben, a hadseregben, országunk győzhetetlen lesz. Ha ilyen kádereink nem lesznek, mind a két lábunkra sántítani fogunk.” És mi hozzátehetjük, hogy erdőgazdaságunknak ugyanígy jó és nagy számú, képzett káderre van szüksége, ahhoz, hogy biztosan haladjuk, sántítás nélkül azon a munkaterületen, amelyen reánk 240.000 kat. hold beerdősítésének feladata vár.

Az eddigiek során is megállapíthatjuk, hogy munkásokat jól állták meg a helyüket. Feladataink azonban egyre nagyobbak, egyre nehezebbek lesznek. A szervezés problémáin túl ma már előttünk állnak az országfásítás feladatai, előttünk állnak azok a műszaki és tudományos kérdések, melyekkel megbirkózni csak olyan káderek segítségével lehet, akik politikai színvonaluk állandó emelése mellett, a szakmai képzést is messzemenően magukévé tudják tenni. A szocialista erdőszítésnek olyan dolgozókra van szüksége, akik az alapvető problémákat megértik, akik mind pénzügyi, mind egyéb vonalon általában ismerik üzemünk menétét. Az olyan vezető, aki a technikai problémákkal nem ismerkedik meg, az olyan munkások káder, aki üzemi kérdéseivel nincs tisztában, huzamosabb ideig nem tudja helyét megállni.

Az Erdőközpontban és a nemzeti vállalatoknál dolgozó munkásokat csaknem valamennyien vezető funkciót töltenek be, mert az erdőgazdaságban a gazdálkodás és az üzemmenet szervezetéből eredően minden üzemegységben dolgozó előadó is, vezető szerepet lát el. Molotov elvtárs 1937 február 27-én a Szov-

jetunió (Bolsevik) Pártjának Központi Bizottsága előtt tartott beszámolójában egyebek között a következőket mondta: „Felemelni a gazdasági szervek és vállalatok aktivitát, ez gazdasági munkánk megjavításával kapcsolatban egyik legfontosabb feladatunk, egyik legfontosabb biztosíték a sikerekhez. A vezetőnek értenie kell ahhoz, hogy főbb munkatársait megválogassa, ellenőrizze munkájukat, segítségükre legyen munkájuk hiányosságainak kiküszöbölésében és elősegítse politikai fejlődésüket.“ Mi hozzáfűzhetjük, hogy az a vezető ért ahhoz, hogy munkatársait jól megválogassa, aki az üzem feladataival tisztában van.

Az erdőgazdaságban alkalmazott munkáskáderek szakmai és politikai képzése céljából 45.350/1949. sz. rendelettel az Erdőközpontban és a nemzeti vállalatoknál tanfolyamokat szerveztünk. Az előadások anyagának elkészítésekor messzemenően arra voltunk figyelemmel, hogy dolgozóink a munka helyes megszervezésének módszereit sajátítsák el. Természetesen egy pillanatig sem gondolhattunk arra, hogy az Egyetem, vagy az erdészeti iskolák tananyagát öleljük fel. Ez nem a mi feladatunk. Számunkra az a döntő, hogy az erdőgazdaság első öt éves tervének végrehajtásához megteremtjük azokat a szakembereket, akik a tervegazdálkodás során az élenjáró munkát végezni tudják. A kiképzés munkájában munkáskádereinket messzemenően támogatja, tudása legjavát adva, a haladó szellemi értelmiség, mely úgy Budapesten, mint vidéken készen áll arra, hogy a most meginduló iskolák segítségével a rájuk váró feladatokat teljesíteni tudják.

A most megindult három hónapos tanfolyamon heti két előadásban az alábbi tananyag kerül előadásra.

1. A Szovjetunió 15 éves fásítási terve és az öt éves országfásítási tervünk összefüggései.
2. Az erdő a nemzetgazdaságban. Az erdők tulajdoni megoszlása a múltban és a népi demokráciában. Az erdőgazdálkodás szervezete a múltban és a jelenben.
3. Az erdők életközössége — Micsurin-Liszenko biológiai elveinek alkalmazása az erdőgazdaságra.
4. Az erdei fák ismertetése. Termőhely-viszonyok. Erdőművelési alapismertetek.
5. Fahasználat és szállítás. Egyéb erdőgazdasági és üzemi munka.
6. Erdőgazdaságunk mai helyzete, mennyiségi és minőségi állapota. Az erdőgazdálkodás fejlődési perspektívái.
7. Erdőrendezési alapfogalmak.
8. Üzemünk működése.
9. Pénzgazdálkodás — üzemi könyvelés.
10. Költség, önköltség az erdőgazdaságban. Önköltségcsökkentés.
11. Tervegazdaság, tervekészítés.
12. Bérezés. Bérpolitika a népi demokráciában.
13. Erdőgazdasági kollektív szerződés.
14. Erdőgazdasági munkaerőgazdálkodás.
15. Szocialista munkamódszerek. Szocialista munkaerőkölcs.

Az előadott anyagot az előadást követő napon szemináriumszerűen beszéljük meg a hallgatók és beszámolnak tanulmányaikról.

Az Erdőközpont és a budapesti székhelyű nemzeti vállalatok alkalmazottai részére tartott tanfolyam 49 hallgatóval, a szombathelyi N. V.-nél 13, a zalaegerszegi N. V.-nél 13, a pécsi N. V.-nél 25, a szegedi N. V.-nél 21, a debreceni N. V.-nél 21, a sátoraljai helyi N. V.-nél 18, a miskolci N. V.-nél 18, az egri N. V.-nél 26 hallgatóval indult meg a tanfolyam.

A győri N. V. előzetes jelentése szerint 22, a nyírségi N. V. 17, a kaposvári N. V. pedig 23 hallgatóval indítja meg a munkáskáderek továbbképző tanfolyamát. A tanfolyamok összes hallgatóinak létszáma 266 fő.

Dolgozóinknak meg kell ismerkedniük az erdők szerepével a nemzetgazdaságban meg kell ismeriük a tulajdonjogi megoszlást a múltban és a jelenben. Látniuk kell, hogy milyen az az irány, amely felé haladnak.

Munkáskáder iskoláinkon — először Magyarországon — ismertetjük dolgozó társainkkal, az egyetemet is megelőzve, a haladó szovjet tudomány hatalmas eredményeit.

Dolgozóinknak alkalmuk lesz megismerkedni a szovjet biológiai tudomány élenjáró Micsurin-Liszenko-féle elméletével. A szovjet szocialista biológia eredményei a reakciós Morgan-Weissmann-Mendel elveivel, akik a természet megváltoztathatatlanságának elvét képezték, — bebizonyították azt, hogy a szocialista tudomány a dolgozó nép életszínvonalának emelésének érdekében még a természet megváltoztatására is képes.

Megismerkednek dolgozóink az erdőművelési alapismeretekkel. Ezideig még az egyetemi oktatásnak is az erdőművelés a legelhanyagoltabb ága volt. Mind-

annyian tudjuk, hogy a feudál-kapitalista Magyarország az erdők pusztítására rendezkedett be. A szocialista erdőgazdálkodás feladata ezzel szemben az erdők létesítése, ezért dolgozóinknak mindenekelőtt az erdőművelés tudományával kell felvértezni magukat. Az előadások során megismerkedünk erdőgazdaságunk mai helyzetével, mennyiségi és minőségi állapotával, az erdőrendezés alapfogalmával, mely lényegében az erdőszetben a tervegazdálkodás alapját képezi.

A szocialista erdőgazdálkodás, mely a nemzetgazdaság egyik ága, nem maradhat el a többi gazdasági szektor fejlődése mögött. Ezért a helyes gazdaságszervezés érdekében ismertetjük dolgozóink előtt a költség, az önköltségsökkentés irányelveit és népi demokráciánk bérpolitikáját is. Tervegazdálkodásunk egyik legjelentősebb feladata a munkaerőgazdálkodás, melyhez szervesen kapcsolódik a szocialista munkamódszerek és szocialista erkölcs megismerése.

Erdőgazdaságunk az ötéves terv feladatait a legnagyobb erőfeszítéssel, de a legnagyobb lelkesedéssel, idő előtt kívánja megvalósítani, illetve túlteljesíteni. Az ötéves terv sikerének legfőbb biztosítéka a Szovjetunió 15 éves sztalin, természetátalakító fásítási tervének gondos tanulmányozása. Az eddigiek során is világosan láthattuk, hogy számunkra a Szovjetunió erdőszítési terve milyen hihetetlen nagy segítséget jelent. Azt kell mondanunk, hogy a szovjet erdőszítési terv végrehajtásának feltételei, a szervezés módszerei, tudományos elveinek alkalmazása, majd nem változtatás nélkül ötéves tervünk végrehajtásában a döntő sikert jelentik. Ezért dolgozóink előtt már első előadásként a Szovjetunió erdőgazdaságát és fásítási tervét ismertettük.

Az előadásokban a politikai nevelés is döntő szerepet kapott. Sztalin elvtárs mondta: „Mint alapigazságot kell elismerni, hogy minél magasabb a párt- és állami munka bármely területén működő funkcionáriusok politikai színvonala és marxista-leninista öntudata, annál magasabb és termékenyebb az a munka, annál hatékonyabbak a munka eredményei és megfordítva, minél alacsonyabb a funkcionáriusok politikai színvonala és marxista-leninista öntudata, annál valószínűbbek a bajok és a kudarcok a munkában, annál valószínűbb maguknak a funkcionáriusoknak az elsekélyesedése és kicsinyes, korlátolt emberekké való átvedlése, annál valószínűbb elfajulásuk. Bátran kimondhatjuk, ha képesek volnánk kádereinket a munka minden területén ideológiailag kiképezni, és politikailag annyira megfedezni, hogy szabadon tájékozódni tudnának, a belső és a nemzetközi helyzetben, ha képesek volnának arra, hogy teljesen érett marxistákká-leninistákká tegyünk őket, akik komoly hiba nélkül meg tudják oldani az ország vezetésének kérdéseit, akkor minden alapunk meg volna arra, hogy kérdéseink kilenczted részét már megoldottnak tekintsük.“

„A szocialista társadalom emberét elsősorban a munkához való viszonya jellemzi. Ez a viszony merőben különbözik a kapitalista társadalom munka-viszonyától. A szocialista társadalom dolgozója a saját jövőjét építi. A munka tehát az új társadalom építésének alapja és az új ember nevelésének legfontosabb eszköze.“ — mondta Kalinin elvtárs, a kommunista nevelésről írott könyvében. „Ha ma, a szocialista társadalomban dolgozik jól valaki, magával ezzel a ténnyel a szocializmus oldalára áll és elért eredményeivel nemcsak a kommunizmus felé vezető utat egyengeti, hanem segít letörni a világproletariátus rabláncait is, — a kommunizmus aktív harcosává válik.“ Kalinin elvtárs által mondottakat azzal egészíthetjük ki, hogy ennek egyik fontos feltétele ez az oktatás, mely dolgozóink számára irányt mutat ahhoz, hogy a kommunizmus aktív harcosává váljanak.

A szocialista építő munkához művelt emberekre van szükség. A marxista pedagógia szerint pedig művelt embernek nem az számít, aki sokat olvas, hanem az, aki behatóan foglalkozik a marxista filozófiával, magává teszi a tudomány kincseit, gondolkodik az olvasottakon és össze tudja kapcsolni a forradalmi elméletet a forradalmi gyakorlattal, vagyis a marxista-leninista elméletet a proletariátus diktatúrájának gyakorlatával, a szocialista erdőszet tudományát az üzem gyakorlatával.

A fasizmus bukása és a második világháború új embertípus megszületését is jelentette, a kommunista emberét. Ezek az új típusú kommunista emberek iskoláink hallgatói, akik azért képezik magukat, hogy „többé semmi se állítsa meg őket a világ megváltoztatásában, az élet átalakításában.“

Az épülő szocialista Magyarország gondoskodik arról, hogy dolgozói magas képzettséggel az országépítés munkájában hathatósabban tudjanak résztvenni. Elvárja tőlük, hogy az iskolában tanultak felhasználásával munkájuk termelékenységét növeljék. Meggyőződésünk, hogy ezt dolgozóink úgy az Erdőközpontban, mint a nemzeti vállalatoknál létesült tanfolyamokon mélyen átérzik és bebizonyítják, hogy méltók arra a bizalomra, mely a munkásosztály és annak élcsapata, a Magyar Dolgozó Pártja részéről személyükkel kapcsolatban megnyilvánul.

CSEMETENEVELÉSI FELADATOK, CÉLKITŰZÉSEK ÉS EREDMÉNYEK A HÁROMÉVES TERVBEN

Babos Imre

634.956.4:338.984. 3(439)

A kormányzat ötéves tervében helyet kapott az erdőművelés is. A Szovjetunió példáját követve célunkul tűztük erdőterületünk növelését, mezőgazdasági területeinknek a fásítás megvalósításán keresztül megoldást találó védelmét, az időjárási szélsőségek elleni hathatós küzdelmet. Az elgondolás a tervezés küszöbét átlépve ma már mind szélesebb köröket von maga köré. Valahogy úgy néz ki az egész, mint mikor a belédobott kő hatására a tó vize ráncba szedi addig tükörsíma felületét.

Régi tétel, hogy minden terv annyit ér, amennyit valóra váltanak előírásaiból. Ahhoz, hogy egy erdősítési tervezés nyomán új erdő szökkenjen a földből, elsősorban pénzre, másodsorban elegendő magra, csemetére van szükségünk. Az erdőgazdaság mindenkor hosszú évek távlatával számol és a kezdet kezdetén sem tagadja meg önmagát: a magbiztosítás, a csemetenevelés többévet kívánó előkészület után bocsátható a tervet megvalósító szakember rendelkezésére. Itt kapcsolódik össze a jövő ötéves terve a lezáruló hároméves terv előkészítő tevékenységével. Az ötéves terv erdőlétesítése megvalósíthatatlan álom maradna a hároméves terv romokat takarító, alapokat rakó, majd felépítő tevékenysége nélkül. Erről a végzett munkáról, ennek eredményeiről szeretnék az alábbiakban beszámolni.

A letűnt korszak erdőgazdasága nagyon sok esetben mellőzendőnek vélte a csemeték nevelését. Ahol a faállományokat természetes úton, önvetényüléssel újították fel, ez a felfogás talán igazolható volt. A mesterségesen elvégzendő pótlások csemeteszükségletét látszólag olcsóbban, főleg kényelmesebb formában magánkereskedők készleteinek felvásárlásával biztosítani lehetett. Ahol a sarjaztatás segítette át a tulajdonost az erdősítés kellemetlen, költséget

1. Magvetés a kiskunhalasi csemetekertben.

Semis dans la pépinière de Kiskunhalas.

okozó gondjain, látszólag még erre sem volt szükség. A szárba szökő gaz, szederinda jótékonyan oltalmazta a kíváncsi tekintet elől a vágások üresen maradt foltjait, ha olykor a felújulás eredményeit szerette volna megállapítani. Később már úgyis mindegy volt. Tanu a sok rontott erdő reánk maradt terhes öröksége. A mesterségesen erdősítő erdőgazdaságok részben csemetekerteket tartottak fenn, részben ugyancsak magánkereskedőktől vásárolták szükségleteiket. Ez a magyarázata, hogy az erdőgazdaságok államosításuk időpontjában mindössze 1140 kat. hold csemetekerti területtel rendelkeztek.

Tudjuk, hogy az erdősítések céljaira 1—2 éves magágyi, illetve átiskolázással nyert hároméves csemetéket nevelünk. 1944 őszén csemetekertjeinkben ilyen 1, 2, illetve hároméves csemeték várakoztak kiültetésükre. Mi sem természetesebb, minthogy akkor őszön egyes dunántúli erdőgazdaságoktól eltekintve sehol sem került sor a kiemelésekre.

Az államosítás (1945 március 18.) időpontjától kezdődően a forint bevezetéséig csemetekertjeink sorsa mostoha kezekben fekiúdt. Nagy volt a hiány munkáskezekben is, aminek oka részben az egyre romló pénzünk értéktelensége volt. Csemetekertjeink utolsó számbavehető vetései 1944 tavaszán kerültek a földre, attól kezdve még a legszükségesebb ápolási, gondozási munkálatokra is alig került a sor. Telt az idő. Az egyre elmaradó erdősítésekkel párhuzamosan vénültek el meglévő csemetekészleteink. Az elsenvedett kár kettős vonalon jelentkezett, mert erdősítésre alkalmatlanná váló csemetéink elfoglalták vetőterületünket s még ha kedvező körülmények lehetővé tették volna újabb magvetéseinket, a vetőterület hiánya akadályozta végrehajtásukat.

Így virradt reánk az 1947-es esztendő. A tavaszi idény már mindenütt szorgos munkáskezeket foglalkoztatott csemetekertjeinkben. Első feladatunkat képezte a kiöregedett csemeték, suhángok kiemelése, a vetőterület felszabadítása. A kiszedett csemeték, suhángok nagyrészt községi belterületek fásításánál találtak felhasználást. Még a járáások között meghirdetett első kiállítási verseny díjazására is kerekén 300.000 darabot bocsátottunk pl. Pest vármegye rendelkezésére. A kiemelést nyomon követte — 1944 tavasza óta első ízben — a megüresedett ágyasterületek bevetése. Természetesen mindent rögtönözni kellett, semmi sem volt kézben, megszervezve, legkevésbé a maggyűjtés, beszerzés. Minden az erdőigazgatóságok leleményességére, mozgékonyására, találékonyságára volt bízva, csak a cél közös: a megfogható magmennyiségek földre juttatása. Ennek tulajdonítható, hogy az elvetett magvak fajtánkenti megoszlása szélsőségeket mutatott, biztosítva az akácvetések egyeduralmát és a fenyőfélék teljes

elmaradását. Az 1947-es esztendő nyári aszálya véletlenül igazolta ezt az egyébként nem kívánatos ütemezést, kiperzselve a kényesebb — főleg fenyő — vetéseinket s átvészeltetve az akácot. A következmény újabb évi kiesést jelentett csemetenevelésünk, suhángtermelésünk vonalán. Ezzel szemben a jó forint megtette a hatását és vonzóereje benépesítette csemetekertjeinket. Az egyes erdőigazgatóságok önálló elhatározásának köszönhető, hogy az év végén csemetekertjeink területe kiélt, alkalmatlan kertek megszüntetése dacára 1414.7 kat. holdra emelkedve 300.7 kat. holdas új területtel növelte jövő esélyeinket. Maggyűjtési vállalkozásaink sajnálatos módon majdnem mindenütt közönybe fulladtak és szinte maradéktalanul a magánszektor kínálkozására voltunk vásárlásainkkal utalva.

Az 1948-as esztendő hozta meg a központi irányítás első szárnypróbálgatását. Rendelet látott napvilágot, melyben a kötelezően üzembentartandó csemetekerti terület erdőgondnokságainknál a természetes, illetve mesterséges felújítás függvényeként 1000 kat. holdanként 0.5, illetve 1 kat. holdban lett megállapítva. Vitatható a rendelet elgondolásának helyessége, de kétségtelen, hogy a csemetekertek üzembentartása az egyéni kezdeményezés vonaláról a tényleges kötelezettség előírására siklott át és hatására 1948 végére csemetekertjeink területe további 310.5 kat. holddal 1725.2 kat. holdra növekedett. Kár, hogy a központi irányítás a továbbiakban mindössze a változatos és egyre gyakoribb adatjelentések kiigyalásában merült ki, jól lehet a magvetések fajonkénti viszony-száma, egységes fellépés a magánszektor minőségileg kifogásolható, a kereskedők mohóságától függően áraiban is változatos kínálataival szemben, az idegen igénylések csemetekiosztásainál jelentkező szétfolyó, szervezetlen irányítás hasznosabb munkaterületen hálás feladatokat jelölt ki számára.

Ezzel szemben egyre erőteljesebben bontakozott változatos formájában az erdőigazgatóság erdőművelési tevékenysége. Kétségtelen és igazságos megállapítás, hogy az erdőművelés fontosságát, szervezett, kézben tartott irányítását az erdőigazgatóságokon ismerték fel és építették ki. Első látható jelei a tavaszi magvetések előírásaiban váltak felismerhetővé. Irányt mutattak erdőgondnokságainknak a vetési területek fafajok szerinti megosztására, többnyire kézbe vették a famagvak egységes beszerzését és legalább az erdőigazgatóságon belül biztosították az egységes fellépést a magkereskedők sokszor túlzott követeléseivel, minőségileg kifogásolható szállításaival szemben. Érvényt szereztek a magszállítmányok csirázási kikötéseinek és ezen keresztül javították a vetések várható eredményeit. Felépültek és üzembe helyezték az első magpergetőket, melyek közül a csákánydoroszlói áttörte a magánszektor addig egységes, tömegszállításra berendezkedett frontját, a peszéradaci mutatott tudatosan utat a tájváltozatok, különösképpen a homokon aklimatizált fenyőmagvak elkülönített, minőségileg is kifogástalan, márkázott pergetésére, szétkülésére. A peszéradaci kezdeményezés további lépést is jelentett, a magpergető üzembhelye-

2. Hasábfák árnyalják a haraszi csemetekertben a vetések sorközeit.

Les entre-lignes de semis sont ombragés par des bûches de bols dans la pépinière de Haraszt.

zésével 168 kat. hold aklimatizált magtermő-állományt helyeztek védelem alá.

A hároméves terv csonka, öthónapos időszak meghozta a továbbiakban egyre hatékonyabbá váló központi irányítást is. Kezdeti hatása az őszi magbeszerzéseknél a magánszektorral szembeni összefogott fellépésben, majd a nevelendő csemeték mennyiségi, fafajok szerint részletezett előírásában mutatkozott.

Az 1949-es esztendő, hároméves tervünk utolsó tervezettendeje a helyileg elhatárolt romtakarítás után a megvetett alapok felhasználásával a jövőre egyre egységesebb, tervszerűbb, irányított előkészítése, építése. Csemetekerti tevékenységünk a következő, az ötéves terv hatalmas, erdősítési feladatainak szolgálatában áll. A központi, átfogó irányítás már nem áll meg az elérendő célok kitűzésénél, hanem gondoskodott azok végrehajtásáról is.

3. Csemetesorok egyik lúcfenyőt nevelő csemetekertünkben.

Lignes de plants dans une de nos pépinières de culture d'épicéa.

4. Gyomlálás a csemetekertben.

Enlèvement des mauvaises-herbes dans la pépinière.

Első feladatunk volt a vetőmagkérdés tisztázása. A származásilag rendkívül fontos erdei-, fekete- és lúcfenyő, a makktermésével erdősítésein területi megvalósítását, önköltségeink alakulását elhatározóan befolyásoló tölgyállományok felkutatása, összeírása, magtermelésre alkalmas részeinek magtermőállományokká történő nyilvánítása folyamatban van. A rövidesen sajtó alá rendezendő „Erdőművelési utasítás” további fenntartásukról, okszerű ápolásukról, nevelésükről, kialakításukról egységes irányelvek rögzítésével gondoskodik.

Lépést tartott ezzel magpergetőhálózatunk tervszerű kiépítése. A származásilag öröklődő tulajdonságaikban, azonos termőhelyi feltételek között tenyésző, összetartozó, közös nevezőre hozható állományok, ezek toboz- illetve magtermésének biztosított szétválasztása, a pergetéssel járó önköltségek, ezen keresztül a magvak egységnyi, önköltségi ára, ennek szabályozása azok az erővonalak, melyeket közös, használható, céljainkat leginkább szolgáló eredőbe kellett terelnünk. Az utolsó tervszelvény az Országos Tervhivatal támogatásával lehetővé tette munkánk szinte maradéktalan elvégzését. Ennek során új, vagy kezdetleges berendezések megfelelő átalakításával majdnem újnak számító magpergetők felállításáról számolhatunk be. Az idei év toboztermését már saját üze-

5. Csemetekerti öntöző-berendezés.

Installation pour arroser dans la pépinière.

meinkben pergetjük, s első alkalommal láthatjuk el csemetekertjeinket származásilag tisztázott, márkás fenyő vetőmaggal.

Kézbe vettük valamennyi erdei fafajunk maggyűjtését és tudatosítottuk, hogy az ország legnagyobb erdőbirtokosának, az államerdeszetnek saját területén, saját gyűjtésének eredményeként, saját állományairól kell az ország famagszükségletét biztosítani. Túlzás nélkül mondhatjuk: történelmünk alatt első ízben, a legszélesebb társadalmi megmozdulással, szervezeten, az erdeszet célkitűzésein keresztül, a közönség érdekeit szolgáló munkavállalással gyűjtetjük össze ritkán jelentkező, felfokozott értéket jelentő tölgymakktermésünket is. Ebből első kötelességünk csemetekertjeink öszszes erre beállítható területének bevetésével minden egyes makk gazdaságos kihasználásával, a takarékoság legmesszebbmenő érvényesítésével a termés konzerválását, tehát több évre terjedő átmentését megoldanunk.

Elgondolásunkba illeszkedik az alföldi futóhomok erdősítéséhez nélkülözhetetlen fehér- és szürkenyár magjának gyűjtése, pergetése is. Jóllehet gyakorlati megoldását már évekkel ezelőtt felismerték, az alkalmazott munkamódszerek mellett 1 kg tiszta nyármag kereken 500 forintunkba került. Az idén helyeztük először szélesebb alapokra előállításának problémáját a pergetés rövid pár napja alatt az újítások felhasználásával sikerült önköltségünket egyötödre csökkentenünk.

A következő láncszem csemetekerti területünk felülvizsgálata, korszerűbbé tétele, felszerelése volt. Annak dacára, hogy kimerült, alkalmatlanná vált csemetekertjeinket sorozatosan megszüntettük, új területek beállításával jelenleg 1916,4 kat. hold összes területtel rendelkezünk (191,2 kat. hold emelkedés), s ezt a hároméves terv végére 2000 kat holdra emeljük. Ha indulásunkat egybevetjük eredményeinkkel, 175%-os területnövekedést mutathatunk ki ugyanakkor, midőn minőségi berendezésük, felszerelésük csak jóval magasabb viszonyzámmal volna mérhető.

Csemetekert-fejlesztési programunkban fontos szerepet játszott kisebb-nagyobb öntözőberendezések felszerelése, üzembehelyezése. Az erdei fák csemetéinek öntözése általában nem helyeselhető. Elkényszerítettjük őket és későbbi, kedvezőtlenebb termőhelyeken betöltendő feladataikra kevésbé alkalmasakká válnak. Van feladataink, melyeknél az öntözőberendezések igénybevétele indokolt, sőt elengedhetetlen. Indokolt a tavaszi szárazság idején, midőn a magvak csírázását segítjük elő az öntözéssel. Elengedhetetlen a nyárfacsemeték nevelésénél, melyek csak állandó öntözés mellett fejlődő- és életképesek. Kisebb öntözőberendezések mellett ki kell emelnem a tőköli, tolnai és sarkadremetei, nyárnevelésre berendezett csemetekertjeink felszerelését, melyek új, ötéves tervünk első esztendejében váltják be majdán hozzájuk fűzött reményeinket.

Folyamatban van csemetekertjeink szerzőfalszerelése. Egyelőre egy „1” és egy „10” kat. holdas csemetekert felszerelését állítottuk össze és beszerzésük után a máriabesnyői csemetekertben fogjuk azokat kiértékelni, tőkélé-

tesíteni, bemutatni. Célunk, hogy minden Nemzeti Vállalatunk kerületében a tájegységnek leginkább megfelelő, bemutató csemetekerttel rendelkezünk, miután náluk egymástól alapjában eltérő termőhelyi viszonyokat találunk.

Az elmondottak után a következő lánceszemet az idej, tavaszi, vetési idény tervszerű beállítása képezte. Megállapítottuk öt éves erdősítési tervünk csemeteszükségletét és reá álltunk nevelésének előkészítésére. Beszámolóim elején említettem, hogy erdősítési feladatainktól függően 1, 2 és 3 évig nevelendő magágyi, illetve iskolázott csemetékre van szükségünk. A többéves csemeték nevelését ugyanannyi idővel előbb kell kezdenünk, ami mindenkor 3, illetve öt éves terveinktől függetlenül is folyamatos, tervszerű előkészítést kíván.

Erdőgondnokságaink adatszolgáltatása alapján Nemzeti Vállalataink, majd az Erdőközpont kerek egésze formáltak öt éves erdősítési tervezetünk évi, fafajok szerint részletezett, mindenkor csemeteszükségletét és megfelelő biztonsággal kidolgozták vetőmagszükségletünk, az abból nevelhető csemetemennyiség számszerű követelményeit. Ezt kiegészítettük az országfásítás többi munkaterületének várható igénylésével s csemetekertjeink területének növelését ennek függvényeként állítottuk számításainkba. A tervezés, az előkészületekkel összehangolt vérehajtást kíván, mert különben adott esetben csemetehiány akadályozhatja munkálataink végrehajtását, illetve fel nem használható, elértéktelenedő felesleggel szaporíthatjuk gondjainkat. Megállapíthatjuk, hogy tavaszi vetőterületünk — még fafaj szerinti megosztásában is — a rendelkezésre álló magvaktól függően

fedte elgondolásainkat és biztosíthatja öt éves tervünk induló szükségleteit.

Nehezebb az országfásítás egyéb munkaterületeiről érkező igénylések kielégítése. Ez elsősorban suhángok, sorfák átengedését kívánja. Suhángot, sorfát 3—5 évi csemetekerti neveléssel tudunk előállítani s beszámoltam arról, hogy ezek nevelésére csak 1948 tavaszán vállalkozhattunk ismét. Következésképpen folyamatosan, nagyobb mennyiséggel 1952-től kezdődően láthatjuk el igénylőinket a kívánt suhángokkal, sorfákkal. Lényegesen megkönnyítené végre munkánkat, ha kérésünknek megfelelően végre komolyan alátámasztott, számszerű adatokkal jelölné meg az országfásítás minden munkaterülete évenként ütemezett és fafajok szerint részletezett igényét. Ennek ismeretében vállalkozhatunk csemetekerti területünk tervszerű növelésére, a nevelendő csemeték, suhángok, sorfák előállítására. Nélküle munkánk gondolomra, érzésre, összehasonlításra támaszkodik, hiányolva az annyira kívánatos tervszerűséget.

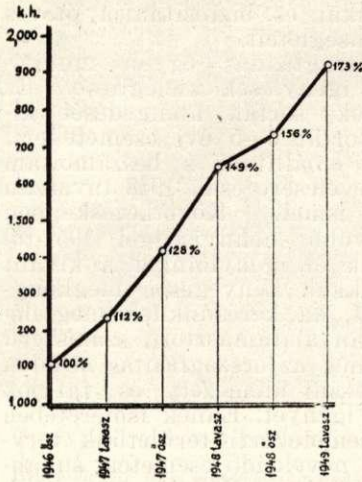
Ma, hároméves tervünk utolsó esztendejében eddig nem látott mértékben foglalkoznak csemetekertjeinkben jövő feladataink előkészítésével. Elválaszthatatlan kísérője minden ugrás-szerű fejlődésnek a gyermekbetegségek jellegzetes fellépése. Mi sem képezzük kivételt a szabály alól. A nagyüzemi termelés, az egy helyen, nagyobb területen beállított, azonos fajú csemeték nevelése, a tapasztalat sok helyen jelentkező hiánya még a fejlődést fékezi. Egyik orvoslása a csemetekert-vezetői tanfolyam életrehívása Miskolcon, mert a tapasztalathiányt csak fokozott tanulással hidalhatjuk át

Csemetekertjeink területének emelkedése a hároméves terv alatt, kat. holdakban.

Erdőigazgatóság, illetve Nemzeti Vállalat	Üzemben tartott csemetekertek						Előírás
	1946. végén	1947. tavasz	1947. ősz	1948. tavasz	1948. ősz	1949. tavasz	
Budapest	129.0	133.5	165.4	191.9	235.6	—	—
Budapest Hegyvidék	—	—	—	—	—	127.7	165.0
Budapest Síkvidék	—	—	—	—	—	174.7	176.0
Budapest Dunaártér	—	—	—	—	—	98.0	106.0
Győr	82.1	87.0	102.4	98.4	100.5	96.5	168.0
Szombathely	6.0	43.7	35.5	77.8	84.0	146.5	147.0
Zalaegerszeg	59.1	75.9	65.5	98.1	80.8	101.3	148.0
Kaposvár	103.9	100.4	110.1	135.7	134.1	152.9	202.0
Pécs	34.3	37.2	51.0	58.4	63.4	83.7	129.0
Szeged	272.7	339.3	303.2	419.9	455.9	—	—
Szeged	—	—	—	—	—	233.4	232.0
Debrecen	263.5	268.4	393.8	361.1	376.1	—	—
Debrecen	—	—	—	—	—	331.2	338.0
Mátészalka	—	—	—	—	—	132.7	132.0
Sátoraljaújhely	—	—	—	—	—	31.6	70.0
Miskolc	69.6	60.5	57.5	73.6	80.3	—	—
Miskolc	—	—	—	—	—	55.4	95.0
Eger	63.0	68.2	92.2	77.6	73.2	105.0	129.0
Vác	21.3	17.8	38.1	48.6	41.3	45.8	63.0
Összesen	1104.5	1231.9	1414.7	1641.1	1725.2	1916.4	2300.0
	100%	112%	128%	149%	156%	173%	204%

Megjegyzés. Az utolsó előírás nem a hároméves terv végére üzembe helyezendő csemetekerti területet mutatja, hanem azt, hogy az öt éves terv végrehajtása érdekében az egyes Nemzeti Vállalatoknak mekkora csemetekerti terület-

tel kell majd rendelkezniük. Az előírásból az 1949. őszi teljesítés a pénzügyi lehetőségektől függően valószínű kisebb területet fog kimutatni.

6. Csemetekertek területi növekedése 1946-tól 1949-ig.

Augmentation de la surface totale des pépinières, de 1946 à 1949.

Ennél is értékesebb eredménnyel jár a tapasztalat átadása, ha kevésszámú — részben sajnos kiöregedő — értékes, csemetekerti szakembereink mellé minél több tanulni vágyó utódot osztunk be, módot nyújtva nekik arra, hogy legelőbb egy teljes ideylen át közvetlenül a gyakorlatban elsajátíthassák az egy életen át tökéletessé finomult gyakorlati tapasztalat másként el sem leshető, meg sem tanulható sok-sok fogását.

A nagybani csemetenevelés elválaszthatatlan kísérője a kórokozók tömeges fellépése is. Tavaszai vetéseinkhez fűzött reményeinket alaposan megcsúfolta helyenkint a pajor, máshol egyelőre fel nem ismert gombabetegségek károsítása. Komoly, nem lekicsinyelhető veszedelmet jelentenek ezek a számunkra. Eddig is pusztították csemetéinket, csak természetesen kevésbé volt érezhető károsításuk. Az idei év helyi kísérleteken, védekezési eljárásokon keresztül számos, negatívumában is értékes megállapítást eredményezett. Sikertelennek bizonyultak védekezési eljárások, melyre esküdni mertünk volna — pl. a költséges szénkénevezés — és eredménnyel bíztat olyan egyszerű fogás, mint Rab János hajnali csemetefésülése. Kolumbusz tojása. Magától értetődően nem állhatunk meg itten. Annál kevésbé, mert a következő évek fokozott csemete, suháng, sorfa előállítását és ütemezett, biztos leszállítási kötelezettségét jelentik a számunkra. A nagybani előállítás a védekezés vonalán is kilép a helyileg elhatárolt, elaprózott munkaterületéről és a károsítók elleni támadást tervszerűen, a gépesítés adta lehetőségek tökéletes kihasználásával, egységes irányítással kívánja végrehajtani. Folyamatban lévő utolsó tervünkben megalakul gépesített, korszerűen felszerelt 4 porzó és 4 permetező brigádunk és megkezdjük gyakorlatait, hogy ötéves tervünk első esztendejében sikerrel vehesse fel a küzdelmet munkánk, tervezésünk eredményeit veszélyeztető ellenségeinkkel szemben.

Beszámoló végére értem. Soraimból kiolvasható az egyéni kezdeményezés felfejlődése, a kollektív összefogás eredőjeként jelentkező tervszerű építómunkába, az ország minden szegletébe szétszórt, elaprózott üzemi tevékenység fokozatos egyesítése a jövő feladatainak előkészítésére, egy letűnt világ számtalan, egyéni

érdekeit szolgáló célkitűzéseinek egybehangozása a közösség érdekében. Göröngyös volt az útvonal, melyen idáig haladtunk. Visszatekintve meg kell állapítanunk, hogy mindezt hamarabb is elérhettük volna, ha a fatermeléstől kezdve a tőzeg bányászataig kevesebb időt fordítunk pillanatnyi eredmények nem sorsdöntő kimunkálására, hanem mellettük több figyelmet szentelünk erdőművelési kötelezettségeinkre is. Megkésett telismerés, de nem késő figyelmeztetés eljövendő munkásságunk számára.

Задачи по выращиванию посадочного материала, наметки и итоги трехлетнего плана. — Крупноземле-владельцы перед войной затрачивали мало труда и средств на выращивание в питомниках посадочного материала и на возобновление лесов, о чем свидетельствует масса унаследованных расстроенных лесов. Только после денежной реформы, обеспечившей устойчивость Форинта, в 1947—48 гг. могли мы приступить по настоящему к успешной работе. Основательная подготовка старых питомников, закладка новых, обеспечение посевного материала, выпущение насаждений — это и были первыми мероприятиями. Площадь наших питомников за 3 года планового хозяйства возросла на 175%. За это время были также предприняты меры по повышению агротехники питомников (орошение, борьба с вредителями и т. д.). В настоящее время наши питомники уже обеспечивают то количество посадочного материала, которое требуется для успешного выполнения плана о государственном защитном лесоразведении.

Problèmes de la culture des plants, fixation des buts et résultats dans le plan de trois ans. — Les propriétaires d'avant guerre n'ont pas apporté beaucoup de soin et employé beaucoup d'argent ni à la culture des plants ni au renouvellement des coupes. Par suite de la crise économique d'après guerre, le travail fructueux ne pouvait commencer qu'en 1947. Les premiers travaux ont été: la mise en bon état des vieilles pépinières, création des nouvelles pépinières, approvisionnement en graine des essences forestières, émission des instructions. La superficie totale de nos pépinières est augmentée au cours du plan de trois ans de 175% et nous avons fait de démarches efficaces en faveur de la modernisation des pépinières (arrosage, protection contre les endommagements, etc.). Nos pépinières de maintenant sont en état de pouvoir couvrir les besoins en plants du plan de cinq ans.

Tasks, Aims and Results of Plant-Growing in the Three Year's Plan. — Before the War private owners did not spend much care and money for nurseries and afforestations. Because of economical crisis following the War intensive work could start only in 1947. Careful cultivation of old nurseries, establishment of new ones, ensuring of seeds required and suitable orders were the first steps. The total area of nurseries increased by 175 percent and successful arrangements were also made to modernize nurseries (irrigation, protection against damages etc.). The demand in forest-plants for the needs of the Five Year's Plan can be covered now by the state nurseries.

Aufgaben, Ziele u. Erfolge der forstlichen Pflanzenzucht während des Dreijahresplanes. — Die Grossgrundbesitzer wendeten vor dem Kriege wenig Sorge u. Geldmittel der Pflanzenzucht u. den Aufforstungen zu. Die erfolgreiche Arbeit konnte — zufolge der wirtschaftlichen Schwierigkeiten nach dem Kriege — erst im Jahre 1947 begonnen werden. Sorgfältige Bearbeitung der alten Kämpfe, Anlage von Neuen, Sicherung der nötigen Samenmenge, entsprechende Erlasse waren die ersten Schritte. Die Gesamtfläche der Pflanzgärten wurde um 175 v. H. erhöht, ihr Betrieb neuzeitlich gestaltet (Bewässerung, Schutz gegen Schädlinge usw.). Die im neuen Fünfjahresplan vorgesehene Pflanzenzucht kann nun gänzlich aus den staatlichen Pflanzgärten gedeckt werden.

AZ ERDÉSZETI TUDOMÁNY VILÁGNÉZETI KÉRDÉSEIRŐL

Dr. Vasziljev, P. B.

634.92:335.5 (47)

Sztálin elvtárs tanítja: „Alapigazsággként kell tudomásul vennünk, hogy minél magasabb az állami és pártmunka ágazataiban dolgozók politikai színvonala és marxista-leninista öntudata, annál jobb és termelékenyebb a munkájuk, annál nagyobbak a munka terén elért eredményeik, viszont minél alacsonyabb politikai színvonaluk és marxista-leninista öntudatuk, annál valószínűbbek munkájuk terén a hanyatlások és kudarcok, annál valószínűbb a dolgozók szakmai és erkölcsi hanyatlása.“

Sztálin elvtárs fenti nyilatkozatának tükrében a Pártnak az ideológiai kérdések terén tett intézkedései a legközvetlenebbül vonatkoznak országunk minden erdészeti ügyére, az erdőgazdálkodás és erdészeti ipar elméletének és gyakorlatának minden területére.

A Szovjetunió erdőgazdasága, szocialista gazdálkodásunk többi ágához hasonlóan, a szovjeturalom éveit alatt hatalmas eredményeket ért el, jelenleg pedig erdőgazdaságunknak még sok új, hatalmasabb feladatot kell megoldania. Ezek az eredmények és feladatok közismertek. Tudjuk, hogy a Szovjetunió erdőgazdasága mindezeket az eredményeket teljes mértékben a szocialista társadalmi rendszer hatalmas erőinek köszönheti. Mindenekelőtt annak, hogy megszűnt a föld, az erdő és a termelőeszközök magántulajdona és a szocialista köztulajdon osztatlanul uralkodik. Köszönhető annak, hogy az embernek ember által történő kizsákmányolási lehetősége és a termelési anarchia nálunk megszűnt, valamint annak, hogy az egész erdőgazdaság — a szocialista termelés többi ágához hasonlóan — az állami terv alapján fejlődik. A népgazdaság fejlesztésének ez a terve egyesíti és a kommunista építés közös útjára állítja az erdészeti dolgozókat.

A szovjet erdőgazdaság előnye abban nyilvánul meg, hogy annak tervszerű fejlődése az erdészeti tudományok hatalmas — akadálytalan — fejlődésére támaszkodik. Ez a tudomány és az általa végzett kísérletek a világ leghatalmasabb elméletére — a marx-lenini elméletre — támaszkodik. Ez az elmélet értékeli ki, teszi közkincsé és fejleszti tovább mindazt a jót és haladót, amit az erdőgazdaság terén a múltban elértünk és ami most van megvalósulóban.

Könnyű megérteni, hogy mindezek következtében a mi szovjet szocialista erdőgazdaságunk és a burzsoá erdőgazdálkodás közötti olyan eltérés van, mint ég és föld között. A szovjet erdőgazdaság fejlődésének útjait annak a szovjet erdészeti tudománynak kell kijelölnie, amely ideológiai és népgazdasági alapjainál fogva a világ leghaladóbb tudománya.

Az erdészeti tudomány azonban, az erdőgazdaság gyakorlatának viszonylagos elmaradottsága folytán, aránytalanul lassabban fejlődött és fejlődik, mint a szovjet tudományok más ágazatai. Minthogy az erdészeti tudomány, a tudomány többi ágazataival szemben gyakorlati feladatainak kitűzése és megoldása terén elmaradt, nyilvánvaló, hogy elméleti részben is visszamaradt, és a régi burzsoá elméletből is több él benne, mint a tudomány többi ágazataiban. Ezért a szovjet erdészeknek ki kell dolgozniuk a szovjet erdőgazdálkodás megszervezésének (erdőrendezésének) teljes és rendszeres elméletét. Ezt az erdőrendezési elméletet a marx-lenini népgazdaságtan és a szocialista tervgazdálkodás gyakorlatából levont elvekre kell felépíteni. Ennek az elméletnek egyszersmindenkorra meg kell szabadítania bennünket attól, hogy a burzsoá erdőrendezés művelőinek, pl.: M. M. Orlovnak ideológiailag és elméletileg számunkra teljesen idegen útmutatásaihoz kelljen folvamodnunk. Népgazdaságunk más ágazataiban és a szovjet tudományokban ezek a kérdések már sikeresen megoldódtak.

Mindez alátámasztja annak szükségességét, hogy erdészeti tudományunk világnézeti (ideológiai) színvonalának különös figyelmet szenteljünk.

Mint ismeretes, az erdészeti tudomány igen széles ismeretterületet ölel fel. Ez a gyűjtőnév jelenleg az erdőgazdaság és erdei ipar különböző ágazatainak negyvennél több tudományágát foglalja magában, ebből kb. 20 a szoros értelemben vett erdőgazdaságiak száma.

Az erdészeti tudomány számos ágazata népgazdasági és természettudományi vonatkozásban igen bonyolult természetű komplex fogalmakkal dolgozik.

Ezeknek a tanulmányozása érdekében igen fontos a marxista-leninista dialektikus materializmus mély ismerete és alkalmazása. Magától értetődő tehát, hogy a szovjet erdészeti tudomány eszmei színvonalának emelése érdekében folytatott küzdelemnek kivételes jelentősége van.

A kiindulási, módszertani, metodikai alapok helyessége, a helyes eszmei irány és céltudatosság az erdészeti tudomány szempontjából azért is életfontosságú, mert ezeknek a tudományoknak a többségében meglehetősen hosszútartamú természeti jelenségek tükröződnek vissza. Az elkövetett módszertani hibákat néha csak néhány évtized elteltével lehet gyakorlatilag felfedezni.

Ezt az állítást igen sok példával lehet alátámasztani. Elegendő megemlítenünk azoknak a németországi tiszta fenyőállományoknak

most észlelt tömeges pusztulását, amelyeket a német erdőművelésben akkor uralkodó helytelen, metafizikai-idealiztikus nézetek alapján létesítettek.

Az erdőgazdaság története általában sok példát szolgáltat arra vonatkozóan, hogy a gyakorlat jó vagy rossz eredményeket ért el, aszerint, hogy milyen elméletből indult ki.

Így korunkban, országunk határán kívül is, az egész világon vitathatatlan nagy elismerésre talált Morozov G. F. „Az erdők ismerete” című ismert könyve, mint kora erdőszeti tudományának hatalmas eredménye.

Morozov sikerének minden titka az, hogy ő „Az erdők ismerete”-t nemcsak mint erdőművelő alkotta meg, hanem mint kora élenjáró filozófiájának képviselője is.

Morozov — ellentétben kora erdőművelőinek nagy többségével — saját géniuszával, tehetségének nagyságával bebizonyította, hogy az erdő természetét metafizikai-idealiztikus nézetek alapján megismerni nem lehet. Morozovnak nem sikerült felülemelkednie a természetes materializmuson és az elemi dialektikán, s nem tudott teljes mértékben felszabadulni kora burzsoa-idealiztikus elképzeléseinek terhe alól, mégis, még egy ilyen nagyon is következtelen és csupán alapjában haladó világszemlélet is lehetővé tette számára, hogy az erdőművelést új, sokkal termékenyebb útra terelje.

Nem hiába jelentette ki Liszenkó T. D. az erdőszeti szakoktatók 1948. márciusi értekezletén tartott előadásában: „Ha megszabadítjuk Morozovnak „Az erdők ismerete” című könyvét az idealista tételektől, akkor megmaradnak benne az erdőművelésnek mind a mai napig is érvényes és hasznos alapjai.”

Morozov azért tudta az erdőszeti tudományok fejlődését olyan hatalmas léptekkel előbbrevinni mert ő is, mint a többi forradalom előtti orosz tudós — Szesenov, Pirogov, Mecsnikov, Kovaljevicski, Timirjajev és Dokucajev — korának teljes eszmei felkészültségével látott neki a természettudományi problémák vizsgálatának és ezt a fegyvert hatékonyan alkalmazta és fejlesztette tovább.

Szovjet erdőszeti tudományunk messze túljutott a burzsoa földesúri Oroszország legtehetségesebb erdőművelő professzorának, Morozovnak az eredményein is. A szovjet erdőszeti tudomány tud és köteles is sokat tenni. Ezt azért teheti meg, mert a leghelyesebb és leghatalmasabb elméletnek, a marxista-leninista elméletnek és a leghaladóbb szocialista erdőgazdálkodás tapasztalatainak birtokában van. Feladatainak elvégzése az erdőszeti tudományokra nézve azért is kötelező, mert korunkban hallatlan mértékben kiterjedt és továbbra is terjed az erdőszeti tudomány alkalmazásának területe. Óriási mértékben és mindjobban nőnek a népgazdálkodás által az erdőszettel és erdőszeti tudományokkal szemben támasztott követelmények. Az erdőgazdálkodás gyakorlata csak akkor tudja szolgálni az új, hatalmas fejlődést és az új feladatokat, ha a világ legélenjáróbb és leghatékonyabb erdőszeti tudományával fegyverzi fel magát.

Íme, ezért kell nekünk, a szovjet erdőszeti tudomány dolgozóinak a még megmaradt

tudatbeli kapitalista esőkevények ellen, illetőleg a szovjet erdőszeti tudomány megerősítéséért és osztatlan uralmáért széles arcvonalon folyó harcban magasra emelnünk a küzdelem zászlaját és a kritika-önkritika kipróbált fegyverét használva, minél hamarabb megtisztítanunk az erdőszeti tudomány összes ágazatait mindattól, ami idegen és reakciós. Kötelességünk az, hogy a minden nehézség felett győzelmeskedő marxista-leninista tanítások és a világ legelső biológiai elmélete — a micsurini elmélet — alapján minden erőnkkel megfesszük ezeknek a problémáknak hatékony megoldására.

*

Az erdőszeti irodalomban található ideológiai hibák jelentős része legtöbb esetben onnan ered, hogy a szovjet szocialista erdőgazdaság és a szovjet erdőszettudomány lényegének, az erdőszet fejlődéstörténetében és a szovjet népgazdaságban betöltött szerepét helytelenül, nem marxista alapon értelmezik. Mint ismeretes, egy társadalmi rendszer gazdasági élete elsősorban nem abban különbözik egy másik gazdasági rendszer életétől, hogy eltérő formák és méretek között gazdálkodnak, a különbség a gazdálkodásnak a magántulajdonhoz való viszonyában, a dolgozóknak a munkához való viszonyában és a társadalmi termelés módszerében rejlik. Nevezetesen ezekben a viszonyokban és a szocialista termelési módszer osztatlan uralmában nyilvánul meg a szovjet szocialista erdőgazdálkodás gyökere elvi eltérése az összes megelőző társadalmi alakulatok erdőgazdálkodásától. Ismeretes továbbá, hogy éppen a társadalmi termelés módszere foglalja magában a termelési fejlődés minden sajátosságát, közgazdaságának, technikájának és szervezésének és ezek tudományának alapjait. Ez annyit jelent, hogy, bár szovjet erdőgazdálkodásunk fejlődése a forradalmat megelőző burzsoa-földesúri erdőgazdaság anyagi alapjain indult el, mostani erdőgazdaságunkat mégsem lehet a régi rendszer egyszerű mennyiségi továbbfejlesztésének tekinteni. Fejlődésének gyökere az ereje, egész közgazdaságának, technikájának és szervezésének forrása, nem a forradalom előtti erdőgazdálkodásból fakad, hanem az 1917-ben győzelmeskedett szocialista termelési rendszerből. Ez azt jelenti végül, hogy a szovjet erdőszeti tudomány — annak ellenére, hogy a forradalom előtti orosz burzsoa erdőszeti tudomány pozitív eredményeit átvette — nem egyszerű mennyiségi folytatása az utóbbinak, hanem egy minőségileg új tudományt képvisel. Ez a tudomány a szovjet szocialista erdőgazdaságnak elveiben új gyakorlatára és a marxista-leninista elméletre épül fel.

Csak ezzel a beállítottsággal lesz módunk arra, hogy tudományosan és hatásosan megszervezzük a szocializmus érdekében erdőgazdaságunkat, és megszabaduljunk azoktól a kísérletektől, amelyek a forradalom előtti orosz erdőgazdaság burzsoa elméleteinek visszahonosítására irányulnak, továbbá, hogy megelőzzük a reakciós és káros elméleteknek erdőszeti tudományunkba való betörését, valamint, hogy visszautasítsuk a jelenlegi káros kapitalista tévtanok hatását.

Az erdészeti tudomány művelőinek leggyakoribb tévedései a szovjet erdőgazdaság szervezési vagy erdőrendezési kérdéseiben vetődnek fel. Ismeretes, hogy bármely termelési ág és bármely termelési rendszer termelésének közgazdasági felépítését, valamint annak egész technikáját és szervezeti beállítását nem egyes emberek kívánsága vagy akarata határozza meg, hanem az adott termelési módszer fejlődésének mély közgazdasági törvényei. Ezért világos, hogy a burzsoá-földesúri erdőgazdálkodás egész erdőrendezése nem a burzsoá tudósok szabad alkotásának terméke. Ez az erdőrendezés mindenekelőtt az erdőkre vonatkozó magántulajdont, tehát embernek ember által történő kizsákmányolását, az erdőbirtokosnak és fakereskedőnek járadék és nyereség formájában juttatott többletértéket tükrözi vissza, vagyis az erdőbirtokosok és fakereskedők gazdasági érdekeit fejezi ki.

Maguk az erdőrendezési művek burzsoá szerzői sem titkolják ezt a döntő körülményt. A burzsoá erdőgazdaság úgy fogja fel az erdőrendezést, mint az erdőbirtokos járadéknövelő és szabályozó eszközét. Az erdőrendezés irányító elveként a burzsoá erdészeti tudomány már régen az egyenlő és tartamos hozadékok egyetemes, mechanikus elvét hirdeti. Ez az elv nem volt és nem is lehetett valakinek a közgazdasági viszonyainak természetes terméke és mindenekelőtt az erdőbirtokosok gazdasági érdekeinek hű kifejezője. Ez az erdőrendezési elv nem volt és nem is lehet sohasem alkalmas arra, hogy az erdőgazdaság fejlődésében bármely állam igazi népi és nemzeti érdekeit szolgálja.

Az egész szovjet népgazdaság fejlődésének alapvető közgazdasági törvénye az állami terv. Ez a terv biztosítja a népgazdaság fejlődését, az ország közgazdaságának és véderéjének töretlen megerősödését, a dolgozók anyagi helyzetének és kulturális színvonalának emelését. A szovjet erdőgazdálkodás szerves része az egész népgazdálkodásnak. Ezért annak nincs és nem is lehet más fejlődési törvénye, semmilyen más szervezési elve, azokon kívül, mint amelyek a mi szocialista népgazdálkodásunkra érvényesek. Közgazdaságilag új típusú erdőgazdasággá és az egész szovjet szocialista népgazdálkodás szerves részévé válva, erdőgazdaságunk feltétlenül olyan elvek alkalmazását és fejlődéséhez a szervezett irányítás rendszerének olyan formáit kívánja meg, amelyek megfelelnek új közgazdasági alapjának és az ország szocialista termelésének közös, tervszerű irányítás-rendszerét fejezik ki.

A fentiekből kifolyólag a szovjet erdőgazdálkodás szervezésének alapvető sajátossága főképpen az, hogy feltételezi és biztosítja az erdőhasználat, felújítás és erdőművelés gyakorlati kérdéseinek megoldását az egész népgazdálkodás fejlődésével való olyan kölcsönös összefüggésben és kapcsolatban, amellyel az erdőgazdálkodás szerepének állandó emelkedését érjük el az általános szocialista újjáépítésben, mind — együttesen — az egész országban.

Országunk egyes vidékeinek különböző erdősültsége, az erdőállományoknak vidékenkénti különböző jelentősége, az egyes vidékek

gazdasági fejlődésének különböző arculata, és ezzel összefüggésben az erdőgazdálkodás szakmaközi kapcsolatainak különbözősége eleve kizárja hatalmas állami erdőgazdálkodásunkban bármilyen egyetemes erdőhasználati elv alkalmazásának a lehetőségét, még abban az esetben is, ha ez az elv önmagában véve helyes is lenne. A szovjet erdőgazdaságban — a mezőgazdasághoz hasonlóan — a tervek kidolgozásakor és a szervezés kérdéseiben, messzemenően figyelembe vesszük az egyes körzetek gazdasági, erdészeti adottságait.

Az erdőben gazdag vidékeken nyugodtan vághatunk, azonban feltétlenül *mindenkor a felújításhoz és a növedékhez mérten*. Az erdőben szegény vidékeken, különösképpen pedig ott, ahol az erdőknek árvízvédelmi jelentőségük van, törvényeink csupán az átlagos évi növedéknek megfelelő mennyiség kitermelését engedélyezik. A fátlan vidékeken az erdőgazdálkodás főcélja az erdőtelepítés. Annak méreteit az erdőhasználat méreteitől teljesen függetlenül állapítják meg a népgazdaság mezőgazdasági ágazatának követelménye alapján. Erdőgazdálkodásunk irányítása nemcsak ebben a három alapvető területi irányban különül el, hanem még — sok más adottság szerint — ezeken belül is.

A szocialista erdőgazdálkodás nemcsak a burzsoá erdőgazdálkodási elv alkalmazását tiltja, hanem elutasít minden más olyan elvet, amely nem felel meg a szervezés és a tervgazdálkodás igazi gyakorlatának. Ezeknek az elveknek megalkotása erdőgazdálkodásunk és egész népgazdaságunk fejlődési törvényeinek elemzése alapján történik.

A szovjet erdőgazdálkodás elvi sajátosságainak és előnyeinek átfogó és mély megértése, valamint a tudomány magas marxista-leninista eszmei színvonala, amely lehetővé teszi ezeknek az előnyöknek a meglátását és alkalmazását, nemcsak erdőgazdálkodásunk közgazdasági kérdéseinek, hanem egyéb kérdések helyes elbírálásának is a legfontosabb előfeltételei.

Amint a VASZHNIL (a Leninről elnevezett Össz-szövetségi Mezőgazdasági Tudományos Akadémia, továbbiakban is VASZHNIL) keretében nemrégiben lezajlott történelmi jelentőségű ülés eredményeinek és Lisenkó T. D. akadémikus „A biológiai tudomány állása“ c. előadásának erdészeti tudományos körökben történt széleskörű megvitatása bizonyítja, ugyancsak ezek a feltételek határozzák meg a sikert az erdőgazdaság gyakorlata terén is.

Lisenkó T. D. akadémikus „A biológiai tudomány állása“ c. előadásában rámutatott arra, hogy a mai biológiai tudomány két irányzatra hasadt: a burzsoá, reakciós idealista-metafizikai áltudományra, (ezt legtöbbször a weissmanizmus-mendelizmus-morganizmus képviseli) és a dialektikus materialista biológiai tudományra, amelyet az élenjáró micsurini szovjet biológia alkotott.

A weissmannizmus-mendelizmus-morganizmus jellegzetes tulajdonsága az, hogy tagadja az ember, az emberi tudomány és a gyakorlat átalakító szerepét a növény és állatvilágban, hangoztatja az élő növény és állati szervezeteknek a környezet külső hatásaitól való füg-

getlenségét és hirdeti az élő világban végbenő, számunkra hasznos változásoknak el-lankadásáról szóló elavult elméletet. Valóban a weissmannizmus-morganizmus nem biológiai tudomány a szó nemes értelmében, hanem a jelenlegi kapitalizmus embergyűlölő, reakciós, romlott ideológiájának egyik propagandafegyvere. A weissmannizmus-morganizmus igazi lényege különösképpen abban az eugeniában — „az embertenyésztésről szóló tudomány“ ban — tűnt ki világosan, amely a német fasizmus faji gögijének volt közvetlen alapja.

Mindettől eltérőleg a szovjet micsurini biológia annak elismerésén alapszik, hogy a biológia nemcsak az élő természet megismerésének eszköze, hanem a természet olyan megváltoztatásának és átalakításának is tényezője, amely az ember érdekét szolgálja. Jelenleg már elvitathatatlan tényként áll előttünk, hogy növényi és állati szervezet a külső környezet szakadatlan hatása alatt fejlődik, és az ember a külső környezet megváltoztatásával és cselekvő ráhatásokkal irányított változásokat tud előidézni magában a szervezetben. Ezek a változások öröklődnek és megrögződnek az új utódban s egy olyan új növény- vagy állattípus kitenyésztési alapjául szolgálhatnak, illetve kell, hogy szolgáljanak, amely az emberi szükségletnek legjobban megfelel. A micsurini biológia elvet, minden olyan elméletet, amely nem hisz a természet megismerésének és átalakításának lehetőségében és az élő természettel összefüggő legkülönbözőbb népgazdasági ágazatok fejlődésének és felvirágoztatásának igazi és valóban tudományos alapját adja. Különösképpen nagy jelentőségű az alkotó micsurini biológia a szovjet erdőgazdálkodás szempontjából. Ennek a tudománynak kell egész erdőművelési rendszerünk uralkodó tudományos alapjául szolgálnia. Nem szabad elfelejtenünk, hogy az elvek ebben a tudományágban sem békülnek meg. Ez annyit jelent, hogy a micsurini biológiának mezőgazdálkodásunkban való alkalmazása és további elméleti kidolgozása erdőművelési feladataink szempontjából, a weissmannista-morganista-elmélet felvetődő maradványainak és visszaeséseinek leghatározottabb kigyomlálását kívánja meg az erdőszetben. Ezt jól emlékeztetünkbe kell vésni, mert — amint ez az erdőszeti tudományos kérdéseknek a VASZHNIL-ülés eredményeivel, valamint Lisenkó: „A biológiai tudomány mai állása“ c. előadásával kapcsolatos megvitatása során kiderült — erdőbiológiai és erdőművelési tanainkat igen erősen megfertőzték a tudományellenes weissmannizmus és morganizmus reakciós eszméi és elméletei.

A micsurini biológiának az erdőszeti tudományokban való továbbfejlesztése és megerősítése terén nemcsak biológusok és erdőművelők részére nyílik széles működési lehetőség,

hanem a társadalmi tudományok képviselői, de különösképpen a felsőfokú erdőszeti iskoláinkban működő tanárok részére is. Ebben a tekintetben különös figyelmet érdemelnek Lisenkó T. D. akadémikus alábbi szavai: — „A micsurini tan, amely a biológia élenjáró irányzata, azért is gyűrte le országunkban a weissmannizmust, morganizmust, mert az élet jelenségeinek, a növény- és állatvilág fejlődésének megismerését dialektikus módszerek és a materialista filozófiai tételei alapján terjeszti. Minthogy a szovjet biológusok a dialektikus materializmus tételeit alkalmazzák, az élő természet jelenségeit a valóságnak megfelelően ismerik meg. Az ilyen megismerés lehetőséget nyújt a növényi és állati formák természetének a gyakorlat követelményeinek megfelelő, tervszerű megváltoztatására. A Weissmann—Morgan-féle elmélet azért zuhant a miszticizmusba, mert idealista nézetekből indult ki és mellőzte a marxista-leninista dialektika tételeit, különösképpen az élő és holt természet jelenségeinek egymásközi kapcsolatát és korrelációját. Ezzel magyarázható, hogy a Weissmann—Morgan-féle elmélet gyakorlati következtetései a mezőgazdasági termelésben mindig csődöt mondtak. Úgyszintén ezzel magyarázható ennek a „tudomány“-nak a végzetes csődje elméleti téren is.

A dialektikus módszert és materialista világnézetet valló micsurini irányzat egyedül képviseli a tudományos haladó biológiai irányzatot. Ime ezért is győzedelmeskedett hazánkban.

Ez azt jelenti, hogy a micsurini biológiai elmélet további fejlesztése és az élő természettel kapcsolatos különböző gazdasági ágak követelményeinek megfelelő alkalmazása — ideértve az erdőgazdálkodást is —, csak a marxista-dialektikus materializmus teljes megértése, valamint a marxizmus-leninizmus el-sajátítása alapján lehetséges.

A szovjet erdőszeti tudomány marxista-leninista világnézeti (ideológiai) színvonalának emelése szempontjából — felfogásunk szerint — ezek a legfontosabb kérdések.

Некоторые вопросы идейно-теоретического уровня работников лесного хозяйства.

Перевод из русского: „Лесное хозяйство“ 1948. № 3.

Ideological Aspects of Forest Science. — Translation from Russian. („Ljesnoje Hozsajstvo“ 1948. 2.)

Sur les questions des sciences forestières dans la conception du monde. — Traduction de l'original russe („Ljesnoje Hozsajstvo“ 1948, no. 2.)

Weltanschauliche Fragen der Forstwissenschaft. — Übertragung aus dem Russischen. („Ljesnoje Hozsajstvo“ 1948. 2.)

AZ ALTÁJI ERDŐKBEN

Jegorov

Az Ob—Irtis között elterülő végtelen sztyeppén mint keskeny szalag húzódik keresztül a tűlevelű fenyő-erdősáv. A csodálatos erdővidék az altáji fekete földet, a nagy mezőket védi a forró déli szelektől s homokhordaléktól.

A sztyeppé határán épült a lebjazsini erdő-kísérleti állomás, amelynek az a feladata, hogy a természetes erdőgazdaságot és a sztyeppés vidékek erdősítését, valamint talajjavítását tanulmányozzuk. Az állomás munkáját a kolhozokkal és szovhozokkal együttműködve folytatja s a vidék gazdaságai hasznosítják, a gyakorlatban felhasználják a kísérleti intézet tudományos tapasztalatait és eredményeit

A kísérleti állomás 24 ezer hektárnyi területen elterülő gyümölcsöskert és faiskolán végzi fáradságtalanul kutató munkáját. A sztyeppén is sok helyen létesítettek kísérleti „támaszpontokat”. Mindenre kiterjedő megfigyelő munkát végeznek a tudományos munkások a különböző talajba ültetett fa- és bokorfélékkel, azoknak fejlődésével és hasznosságával kapcsolatban.

Kidolgozzák a szárazsággal küzdő vidékek agrotechnikai módszereit, tanulmányozzák a nö-

vények nedvességigényét. A faiskolákban a legalkalmasabb fajlákat termesztik.

Elsőrangú eredménnyel járt a szibériai fenyő ültetése. Ez a fa hétesztendő korára hét méter magasra növekszik. Kitermelték a kiváló hybrid vörös nyárfát, amely négy esztendő alatt eléri az 5 méter magasságot. Sok bogyós gyümölcsfát, aranyribizlibokrokat és homoki cseresznyefát neveltek, amelyek sovány talajon is bő termést hoznak és jól fejlődnek. A kolhozokban Liszenko akadémikus módszerét alkalmazva fészkes ültetéssel kísérleteznek talajvédő övezetek, fenyő és nyírfa telepítésnél.

Az állomás kísérleti telepein nagyon sokféle növényfajttával kísérleteznek, több mint 250 különböző bokor- és fafajta termesztenek.

A Lebjazsin állomás közel 16 millió ha-nyi területen segít a földművelőknek a természet átalakításáért vívott küzdelemben.

In the Forests of the Altai Mountain. — Translation from Russian.

In dem Wäldern des Altai-Gebirge. — Übertragung aus dem Russischen.

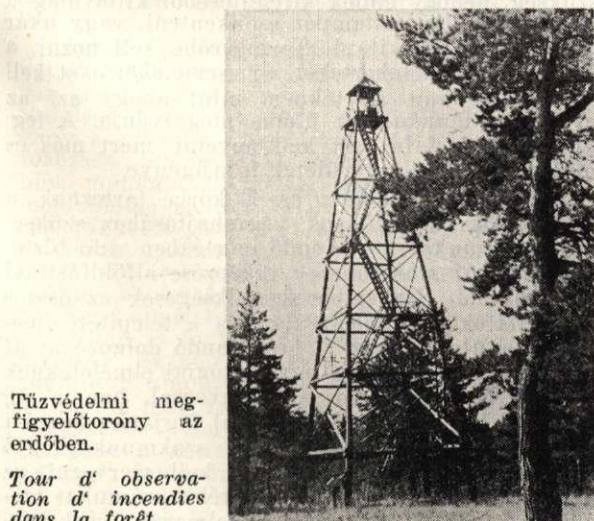
Kísérleti fenyőtelep dűnés dombokon a Lebjazsini állomáson. A telepet nyárfaövezet határolja.

Place d'essai pour des conifères sur collines des dunes à la station de Lebjazsin. La place d'essai est délimitée par plantation des peupliers.

Fenyőtelepítés a Lebjazsini tudományos kísérleti erdőgazdaság körzetében. A háttérben keserűsós tó látszik.

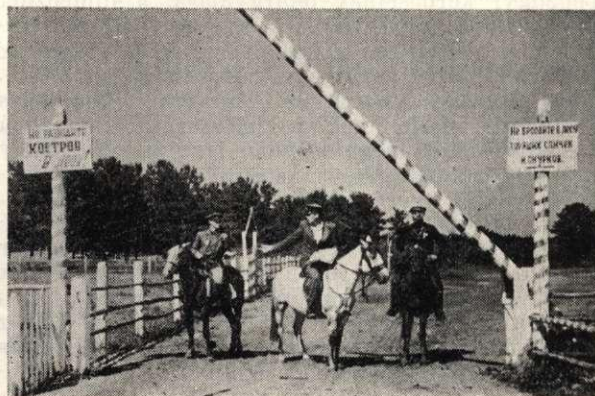
Boisement de conifères dans les forêts de Lebjazsin destinées aux recherches scientifiques. A l'arrière-plan on voit l'étang amer.

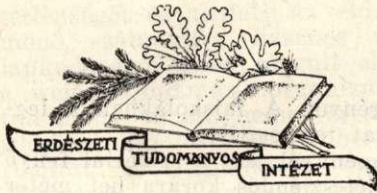

Tűzvédelmi megfigyelőtorny az erdőben.

Tour d'observation d'incendies dans la forêt.

Erdei sorompó.
Barrière forestière de passage.

AZ ALFÖLDFÁSÍTÁS PROBLEMATIKÁJA

Roller Kálmán

634.957.44 (439)

Az ötéves népgazdasági terv az országfásítás módját és feladatát akként jelöli meg, hogy széleskörű fásítási programot irányoz elő az aszály leküzdésére, a mezőgazdasági termelékenység emelésére, az ország faellátásának biztosítására és a népegészségügy érdekeinek előmozdítására.

A kivitelezés végrehajtása — mely alatt a tervek elkészítését és a fásítás tényleges teljesítését értem — az Erdőközpont illetékes szervének: a telepítési főosztálynak kötelessége az erdőgazdaság jelenlegi országos szervezeti felépítésének megfelelően. Az erdőgazdasági üzemeket tehát csúcs-szerveknek kell tekinteni ebben a nagykiterjedésű munkában. Ennek a segítésére vannak az alföldfásítási ügykörben működő többi intézmények. Ezek nevezetesen az F. M. erdészeti főosztálya közigazgatási vonalon, az alföldfásítási és közérdekű erdőtelepítések országos felügyelője koordinálási vonalon és az ERTI tudományos vonalon. — Az alföldfásítási program végrehajtása jórészt attól függ, hogyan működtethetők ezek a szervek a legteljesebb egyetértésben és a közös célok felismerésének teljes tudatában.

A.

Az első kérdés: milyen intézkedéseket kell tenni legsürgősebben az országfásítási tervvel kapcsolatban.

Az Erdőközpont telepítési főosztálya az első lépést már megtette, amikor kidolgozta községenként a kerettervet, sőt annak részleteit is előírnyozta területstatisztikailag. Ez a tervzet feltétlenül jó arra, hogy az indulás kezdeti nehézségeit áttörje, ez alatt értem azokat a technikai akadályokat, melyek általában egy országos akció lebonyolítása keretében felmerülhetnek. Ilyenek: a jogszabályalkotáshoz szükséges alátámasztás, az akció pénzügyi kérdéseinek letárgyalása, a dimenziók nagyságánál fogva az új helyzet személyzeti kérdéseinek lerögzítése, a különböző kormánysszervek látékoztatásához szükséges adatszolgáltatás stb. Nem elégséges viszont ez a tervzet a tényleges kivitelezés részleteinek meghatározására, továbbá a szakkérdések megoldásának irányítására, mely utóbbi körülmény fogja megszabni a fásítás tényleges, reális sikerét és végeredményben biztosítani a kitűzött cél elérését. Természetesen a szakkérdések szigorú mérlegelésére csak akkor fog sor kerülni, ha már a terepen leszünk és megkezdjük az új erdőnek, védőerdősávoknak, fapaszttáknak, fasoroknak és zöldöveteknek a kijelölését. Ehhez azonban — mint fent már említettem — bizonyos előkészítő kérdéseket kell megoldani. Az első tenni-

a) *jogszabály alkotás.* Alkotmányunk a nép érdekeit szolgálva, törvényes rendelkezésekkel is hozzájárult ahhoz, hogy az ötéves országfásítási program végrehajtását a lehető legjobban teljesítsék. Elő kell tehát készíteni a jogszabálytervezeteket olyan dokumentálással, hogy a jogszabály kiadása könnyű legyen és a legszélesebb néprétegek örömmel és megelégedéssel fogadják, mint egy a kormányzatunk gondoskodásaként. Ennek előkészítése úgy történhet, hogy a földművelésügyi miniszter előterjesztésére minisztertanács foglalkozzék a tervzettel, ugyanakkor a népiszervek útján a dolgozótársadalom figyelme a sajtóban és a propaganda egyéb eszközeivel erre az országos és fontos kérdésre felhívassék. Éreznie kell a közvéleménynek, hogy ez a fásítási program a magyarság, a nép programja, melyet a nép képviselői szívükön viselnek és megoldását minden erővel támogatják.

b) Ha megvan az alkotmányos alap, úgy pontosan meg kell határozni az eszközöket, amelyekkel végre lehet hajtani a nagy feladatot. *Eszköz: A pénz és a munkaerő.*

Előre kell biztosítani a megfelelő mennyiségű pénzösszeget a tervezéstől a kivitelezésig, jelképesen mondva, a csemeteneveléstől kezdve az utolsó pótlási szükségletig. Ezért az ötéves tervre nézve teljes részletességgel ki kell dolgozni a megfelelő költségvetést tapasztalati adatok és megfelelő biztontsági tényezők betudásával. Nem szabad megfélekedni arról, hogy a telepítési munkálatok mellett pótlási és erdőápolási munkálatokra is lesz szükség, nehogy ennek kifejejtéséből kifolyólag a megkezdett munkatempót csökkenteni, vagy akár meg kelljen szakítani. Termőerőbe kell hozni a leromlott csemetekerteket, új csemetekerteket kell létesíteni olyan mértékben, mint ahogy azt az erdőfásítási munkálatok üteme megkívánja. A legkülönbözőbb fafajokat kell nevelni, mert más és más a befásítandó területek fafajigénye.

c) *Szakmai előkészítés.* E körbe tartoznak a következők: a fásítások végrehajtásához szükséges szakmunkaerő elegendő mértékben való biztosítása és új szakemberek kiképzése alföldfásítási szempontból. Szakemberek szükségesek az összes munkálatok végrehajtásához és a telepített fásítások fenntartásához. A beállítandó dolgozókat át kell képezni a modern agrobiológiai elméleteknek megfelelően, hogy ne megalkuvással, hanem újszellemű harcos építeniakarással fogjanak hozzá a problémák megoldásához. A szakmunkásképző tanfolyamokat az Alföldön át kell szervezni az alföldfásítási szakismeretek körébe, számukat szaporítani kell. Új szükséglet is felmerül a szakokta-

tás terén: új erdész szakiskolát kell létesíteni a királyhalmi szakiskolán kívül egy másik alföldi városban. Fel kell hívni a Műegyetem erdőmérnöki osztályát, hogy az alföldfásítás felsőbb szakmai oktatását a legalaposabban speciális vonatkozásban külön tantárgyként és megfelelő óraszámú iktassa tanrendjébe. Az így felkészült és átképzett szakemberek biztosíthatják eredményesen a fásítás sikerét, melyre nyugodtan kimondhatjuk, hogy az nemcsak pénzkérdés, hanem ugyanolyan arányban a szakértelem kérdése is. — Utalok itt a Pravda egyik cikkére, melyben a szovjet fásítási program végrehajtására mondott önkritika szerint egyik tájegység fásítási akciója azért nem sikerült, mert nem volt a kivitelezéshez megfelelő és elegendő szakember.

A fentebb a), b), c) pontok alatt felsorolt előkészítés után lehet megkezdeni a tényleges munkálatokat. Az előkészítő munka oroszlánrésze az Erdőközpontot terheli. Az alábbi munkálatok viszont már a tanulmányom első részében megnevezett intézmények együttes munkájából tevődnek össze. Ezek a munkálatok tudományos előkészítést is igényelnek melyből folyólag magától értetődik a gyakorlati kivitelezés: éppen ezért főleg az ERTI munkakörébe vágó feladatokkal fogok foglalkozni.

I.

Erdősültségi százalék megállapítása.

A tervezdalkodás tükrében csak az a kép elelhető, amelyet elkészítésekor reális, kézzelfogható tényekből szerkesztettek meg. Az erdősültségi százalék megállapítása szabja meg a fásítási terv mértékét, ütemét és a feladat gyakorlatosságát. Ha ezt rosszul állapítjuk meg, vagy hiányosan konstruáljuk, úgy az ötéves népgazdasági tervben elérni kívánt eredményeket nem tudjuk beváltani. Nem mondhatjuk ki azt a számot mindaddig, amíg azt alapos tanulmányozás után meg nem állapítottuk. Két szempont összetevéséből kell lezűrünk az igazi értéket, mégpedig egy klimatikus viszonylat megváltoztatásának érzékelhetővé tételéből és egy máris érzékelhető mennyiségi fogalom változtathatóságából. Ertem ezalatt azt, hogy meg kell változtatni az aszályos klímát és elegendő fát kell termelni a faellátás biztosítására. Míg az első feltétel meglehetősen hosszadalmas kísérletezés leszűréséből hozhat eredményt, addig a második feltétel az erdőgazdasági termelékenység fokozásától függ, vagyis a szak- és okos erdőgazdálkodásból, mellyel az állományainkat javítjuk, gyorsanövé, új fafajtákkal erdősítünk és csak megengedett mértékben végzünk fahasználatot. Vagyis fokozzuk a fatömegnövedéket és ezzel egyensúlyban tartjuk a fa kitermelését.

Az erdősültségi százalék megállapításánál tehát az aszály leküzdésének tényét a maga valójában kell figyelembe vennünk, míg a faellátás biztosítását elérhetjük vagy új erdők telepítésével, vagy a növedék fokozásával. Mivel a növedék fokozása, tekintettel a rossz erdeinkre, hosszú idő munkájának következménye lesz, a területnagyoobbítás mellett kell állást foglalni annál is inkább, mert csak így találkozunk a két azonos célkitűzés, nevezetesen az aszály leküzdésére telepített erdőterületnagyoobbodás útján fogjuk biztosítani az ország faellátását is.

Ezen elméletileg levezetett konkrétumot gyakorlatilag is le kell vezetni, melyre az ERTI hivatott és amelyre az orosz fapasztarendszer adatainak alapulvételével egy érthető gyakorlati levezetést már ki is dolgozott.

9 200.000 főnyi lakosságunk faszükséglete évenként a statisztikai adatok alapulvételével 0,87 m³ fejadaggal számítva kerekén 8.000.000 m³-re, a holdankénti évi növedék ezidő szerint 0,86 m³-re tehető. Belátható időn belül a növedék

országos átlagban 2m³ fölé aligha lesz emelhető, a szükséglet pedig 8.000.000 m³ alá csak a fogyasztás kényszerű korlátozásával lenne leszorítható, ami az ipar fejlődésére és az életszínvonal emelkedésére tekintettel nem kívánatos. E két tényező alapulvételével tehát az elérendő cél egyelőre 8 000.000:2=4 000.000 kat. hold fás terület létesítése, ami megfelel 24,7%-os erdősültségnek.

Országfásítási akcióink első célkitűzése egyelőre egy kb. 20%-os erdősültség elérése, ami tekintettel a már meglévő 2.060.000 kat. hold erdőállományunkra, mintegy 1.200.000 kat. hold újabb terület fásításának felel meg. Ez a következőképpen oszlik meg:

420.000 kh. esik a szélvédőpásztákra és védőerdőövezetekre;

780.000 kh. erdőterületekre.

Ez utóbbiból

309.345 kh. a dunántúlon,

44.965 kh. az északi peremvidéken és

425.690 kh. az Alföldön jelölendő ki.

Az időközben folyó kísérletezések oda fognak vezetni, hogy később olyan területek beerdősítése is tervezhető, amelyek a tudomány mai állása szerint eredményes erdőtelepítés nem folytatható. (Ilyenek pl. a III., esetleg IV. oszt. szikések). A természeti szélsőségek tudatos leküzdésével, a haladó tudomány latbavetésével e téren a Szovjetunió példája és a hazai gyakorlat szerint is rohamos fejlődés várható.

A fát helyettesítő módszerek tökéletesedése szintén lényegesen befolyásolhatja a szükséges erdősültségi százalék alakulását.

Az országfásítási akció a fenti keretben az Alföld fásításán kívül a dunántúli dombvidék és az északi hegyvidék erdőgyarapítását is célul tűzte ki. Itt főleg a kopárok beerdősítésével, a főnkrement legelők befásításával, ligetes legelők létesítésével emeljük erdőállományunkat. Az értéktelen legelőterületek jelentéktelen hozamát okos szerű takarmánytermesztéssel kell pótolni az állattenyésztés érdekeinek sérelme nélkül.

II.

Klimatikus szempontok

A mezőgazdaság felvirágoztatását szem előtt tartva, az aszály leküzdésére, a szelek romboló és szárító hatása elleni küzdelem a legfőbb cél.

A szél erejének a csökkentésére többek között a Szovjetunióban Harkow vidékén végzett kísérletek eredményeit vettük alapul.

Mint hogy a mi éghajlatunk alatt a számszerint leggyakoribb szélirány nem oly mértékben uralkodó, amely mellett a többi szélirány jelentéktelenné törpülne, legcélszerűbb, ha a hosszanti fapásztákra merőlegesen futó keresztpásztákkal a Szovjetunió által alkalmazott módon hálózatunkat a bármely irányból ható szelek ellen rács-szerűen alkotjuk meg, legfőbb figyelemmel mégis az uralkodó szélirányra.

A szélfogópászták hatása: 1. a szélsébség csökkentése, 2. a levegő relatív páratartalmának emelése, 3. az elpárolgás csökkentése — ezáltal a talajnedvesség fokozása, 4. a levegő és talaj hőmérsékletének emelése, 5. egyéb hatások (hőelűvás megakadályozása, harmatképződés elősegítése stb.).

A klimatikus viszonyok megjavítása révén a mezőgazdasági földek területességén jelentős többtermelést érünk el. Dokucsajev beigazolta, hogy a fásorokkal és erdőpásztákkal övezett mezőgazdasági földeken 25%-kal nagyobb a hozam.

M. K. Gladiszovszkij professzor, a Moszkvai Talajtani Intézet vezetője megfigyelései szerint a terménygyarapodás 30—50% között váltakozik

III.

Térbeli elrendezés

1. *Védőerdővezetek* létesítendők az erdőültetési szálalék fokozása és árvédelmi érdekekből elsősorban olyan helyeken, ahol a mezőgazdasági termelés folytonossága nincs biztosítva, viszont a fenyveszet részére kedvezőek a viszonyok, tehát főleg az árterekben, hullámterekben. Közegészségügyi szempontból ezen kívül az ipartelepek, városok, községek körül zöldövezetek létesítendők. A védőerdővezetek területe együttesen kb. 60.000 kh-ra tehető. Szervezeteszerűleg be kell építeni a nagy keretűbe a budapesti zöldövezet tervét is, mert a már megtervezett, szakmailag előkészített munka gazdátlan, hovatartozandósága nincs biztosítva.

2. *Fapászták, egyéb gazdasági fásítások.* A szélfogópászták hatástávolsága a famagasság függvénye, tehát azok egymástól való távolsága a talaj szerint változó. Sűrűbben kell behálózni a terepet futóhomokon, vagy szikeseken, ahol a fák alacsonyok. A távolság a nemzetközi és hazai megfigyelések egybevetésével a famagasság 25—30 szorosában állapítható meg. A kívánt hatást a szélesebb — 4—8 soros vagy ennél szélesebb — pászták eredményesebben szolgálják. Záródásuk azonban a turbulens hatások kikerülése végett teljes ne legyen. Egyes fasorok csak kivételesen alkalmazandók, mert ezek sem művelési, sem szélvédelmi szempontból nem kielégítőek. A sorfánál a famagasság országos átlagban 10—15 m-ben vehető fel.

A Meteorológiai Intézet útján további vizsgálatok folytatandók a szél káros hatásának évszakok szerinti megállapítására és a szélerősség változására nézve.

A hosszanti fapásztákat átlagban 375 m-ként a keresztpásztákat 750 m-ként kell tervezni. A fapászták szélessége még ezen felül veendő tekintetbe. A keresztpászták egymástól való távolsága a hosszpászták távolságának 1.5—2.5, átlag kétszerese. Ez a táblásgazdálkodás elvei szerint modulálható. Országos átlagban az imént említett átlagszélességű és hosszúságú területek kb. 50 holdnak felelnek meg, ami a táblásgazdálkodás szempontjait is kielégíteni látszik. Irányadó szempont a hosszpászták 500 m-nél, a keresztpászták 1000 m-nél távolabb egymástól ne legyenek. Az alsó határ csak kivételesen lehet 200 m-nél kevesebb, pl. szikeseken és futóhomokterületeken. A túl sűrű elhelyezés ugyanis hőkatlanok és fagyzugok keletkezésére vezethet. Viszont a rossz talajviszonyok között a fák magassága kisebb, így a sűrűbb fasorok alkalmazása ezért indokolt.

A fapásztáknak fentebbiekben tárgyalt hálózata az Alföldön mintegy 360.000 kh. erdőnek megfelelő területet jelent.

3. *Erdők telepítése.* E célra elsősorban a mezőgazdasági művelésre nem alkalmas vagy kevésbé alkalmas területek, továbbá az önkéntes felajánlások veendő számításba.

IV.

Erdőművelési szempontok

A szovjet erdőművelés tudományos alapját: Micsurin—Liszenkó tanait hazai viszonyainknak megfelelően minél szélesebb körben alkalmazni kell. A talajok minőségi elhatárolásával és a fa-

fajok helyes megválasztásával a növényasszociációs elméletre támaszkodunk, amelyet próbaszelvény és sokoldalú laboratóriumi vizsgálattal egészítünk ki. Magától értetődik, hogy a termelőhelyi, továbbá a helyi, már meglévő fás növénytakaró útmutatásait, valamint a talaj biológiai adottságait figyelembe vesszük; a fásítás kivitelezésekor a talaj fizikai-kémiai, valamint biológiai javítását szintén.

Az egymástól eltérő, rossz homokon és szikelen lépten-nyomon változó talajminőségű konfigurációk elhatárolására neves szakembereink munkájának eredményeként ma már olyan tapasztalati és elméleti módszerek állnak rendelkezésünkre, amelyek elég nyugodt támpontot adnak a még sikerrel végezhető erdőültetési munka határértékeinek az elbírálásához, a fafaj és erdőművelési módok helyes megválasztásához.

Az erdőgazdasági üzemek tehermentesítésére kívánatos lenne suhángnevelő községi faiskolák létesítése, erdőszeti szakközegek irányítása mellett. Ezzel a közvélemény széles rétegeit be lehetne vonni az alföldfásítás érdeklődési körébe.

V.

Gépesítés

A talajmegmunkáláshoz általában a gépállomások veendő igénybe. Nagyobb terjedelmű szikes területek talajelőkészítése esetén feltétlenül szükséges helyenként külön erdőszeti gépállomások felállítása is, mert annak megművelésére az időjárástól függően rendszerint csak rövid hetek állnak rendelkezésre.

Vetőgépekkel, iskolázógépekkel, tökéletesített szerszámokkal a termelékenység fokozandó.

Fenti feladatokat menetközben kell megoldani, mert a helyi viszonyok ismerete mellett lehet ezekben elmélyedni. Eppen ezért feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy az Erdőközpont az ERTI-t a legaprólékosabban vonja bele a fásítás munkájába. A kettő munkássága egymást támogatja és kiegészíti.

B.

A probléma második kérdése, hogy mit akarunk megvalósítani az ötéves terv ideje alatt?

E kérdésre a válasz a fentiekből folyik és az ötéves terv ismeretében világossá válik.

Be kell fásítani az MDP szövetkezeti programja értelmében 258.000 katasztrális hold erdőt, amelyből

28.000 kat. hold	homokfásítás,
16.500 kat. hold	kopárfásítás,
4.000 kat. hold	Hortobágy-fásítás,
4.000 kat. hold	legelőfásítás,
1.500 kat. hold	turisztikai célokat szolgáló fásítás,

4.000 kat. hold	tanyafásítás,
200.000 kat. hold	régi vágásterületek beerdősítése.

Ezekhez hozzá kell még vonni a budapesti zöldövezet létesítését is, amely feltétlenül az egész országfásítás egyik részletfeladata.

Általában az alábbiakban felsorolt szempontokat kell az ötéves terv végrehajtása során kiértékelni.

1. A magszükségletet biztosítani kell saját állományainkból úgy a fás-, mint a cserjénövé-

nyekre nézve. Biztosítani kell továbbá a mag származási kérdésének gyakorlati kivitelét, ki kell zárni a mag- és csemeteellátásból a zavaró magántőke részvételét.

2. Biztosítani kell a szükséges eseménynyiséget az ütemterv előre meghatározott idejére a megkívánt és előírt fafaj összetételében.

3. Az alföldfásítás és a közérdekű erdőtelepítések országos felügyelője hatáskörében alföldfásítási szakbizottságot kell létesíteni a koordinált intézmények képviselőiből (F. M. Erdőközpont, ERTI, Műegyetem) és a leghivatottabb szakemberekből a különleges feladatok megoldására. E bizottság anyagi bázisát (utazási számlák, dologi kiadások stb.) a fenti intézmény hitelkeretében kell biztosítani.

4. A tagosítás során erdész szakembereket kell kiküldeni a bizottságokba, akik biztosítják a fásítási célra számbajövő és kijelölhető területeket és akik megvilágítják a fásítási akció jelentőségét is.

5. A hidrológusokat meg kell győzni arról, hogy a csatornák, vízpartok, áradmányos helyek beerdősítése nemzetgazdasági feladat és nem az árvíz miatt vannak a csatornázási munkák. hanem a vízgazdálkodás tervszerűsége érdekében. Az öntözőcsatornahálózat további kiépítéséhez figyelembeveendő a fásítási szempontok is.

6. Az állami mezőgazdasági birtokok bevonásával meg kell állapítani többéves kísérletekkel, hogy a fásítás milyen hatással van a mezőgazdasági terméseredmény növelésére. Hazai vonatkozásban ilyenfajta megállapítások még hiányoznak.

7. Eldöntendő az a kérdés, hogy a veszélyes szelek erejének megtörésére alkalmazzunk-e erdőöveket?

8. Sürgősen rendezendő a legelőterületek megjavításának és fásításának kérdése. A teljesen leromlott legelők erdőtelepítés céljára átadandók. Ezeket a vidékeken a külterjes legeltetésről át kell vezetni az állattenyésztést az intenzív állattartásra és a szükséges takarmány szántóföldi termelésére.

Az országfásítás nagy művének építését, irányítását, sőt kivitelezését is feltétlenül az erdőgazdasági üzemeknek kell kézben tartani. E célból a szükséges többlétszemi anyagot a látás az Erdőközpont rendelkezésére bocsátandó. Nem volna indokolt ezt a munkát különválasztani az országos erdészeti üzemgazdasági tevékenységtől és elvégzését egy országfásítási N. V.-re bízni. Egy ilyen vállalat jelenleg nem is volna ellátható a szükséges speciálisan képzett szakemberekkel, hisz már most is érezzük a specialisták hiányát, továbbá a munkaerő sem volna kihasználva az időfaktort tekintve, mert az erdősítési munkák idénymunkák, tehát az év nagy részében a dolgozók nem volnának foglalkoztathatók. Úgy is felfogható a leendő fásítás, hogy kiegészítő része a mostani erdőterületeknek.

Az összes erdősítési munkálatokat az erdőgazdálkodások területén egyidejűleg kell tartani. 1. A vidék munkaerőgazdálkodása, 2. a népiszervekkel való bensőséges együttműködés szempontjából. A fásításhoz szükséges helyi talaj- és klímaismeretekkel a már hosszabb ideig ott élő és sok évtizedes helyi tapasztalatokkal bíró erdészszerkezetek rendelkeznek.

Mindent összefoglalva, az országfásítás gigantikus méretű munkája csak akkor lesz sikeres, ha az országfásítást végrehajtó személyeket és szakembereket, valamint a közvéleményt át-hatja a kollektív építőszellem, amely fejleszti és előbbreviszi a szocialista Magyarországot.

Проблематика облесения Венгерской Низменности (Алфьелда). — Пятилетним народнохозяйственным планом государственные облесительные работы предусмотрены таким образом, чтобы они помимо удовлетворения требованиям предъявляемым к ним в отношении народного здравоохранения и покрытия нужд в древесине, победением засухи способствовали также и повышению производительности сельского хозяйства. План требует основательной подготовки в отношении определения достигнутого процента лесистости, территориального размещения лесов, требует дальше учета почвенных и микроклиматических условий с точки зрения лесоводственных мероприятий и механизации. Центр тяжести работ по выполнению плана падает конечно на безлесную Венгерскую Низменность, но облесение обнажений расположенных на других местах государства является тоже важным вопросом. Кроме того пришлось включить в план прежние обнаженные вырубки. За 5 лет плана будет нами заложено лесов на площади в 258.000 гект. голдов.

Les problèmes du reboisement de la Grande Plaine Hongroise (Alföld). — Le plan économique populaire de cinq ans prévoit le reboisement du pays de telle façon que celui-ci soit adapté non seulement à satisfaire aux besoins en bois et assurer la hygiène publique, mais aussi à appuyer les cultures agricoles pour surmonter le sécheresse. Le plan exige qu'on fasse des préparatifs soigneux dans tous ses détails; le travail principal de son exécution sera naturellement le reboisement de l'Alföld, mais nous allons exécuter aussi le reboisement des terrains dénudés ainsi que des coupes non renouvelées. Au cours du plan de cinq ans nous allons reboiser ou boiser une surface totale de 258.000 arpents cadastraux.

The Problem of the Afforestations on the Great Plain. — According to the Five Year's Plan the aim of the country-wide afforestations is to ensure the wood-supply of Hungary, to improve the peoples health and — by controlling draught — agricultural production. This Plan requires a very careful detailed preparation as to the proportion of the whole wooded area, silvicultural methods, mechanization etc. The focus of afforestations will be naturally on the treeless Great Plain, but the barren lands to be found in other parts of the country and all the formerly clear-cut areas will be afforested too. During the 5 years the wooded area of Hungary will be increased by 150.000 Hectares.

ADATOK A HAZAI VÖRÖSTÖLGY FEJLŐDÉSÉRŐL

Lányi János

634.97:582.631 (439)

A vöröstölgy (*Quercus rubra*) kérdése nem újkeletű problémája erdőgazdaságunknak, jóllehet, komoly formában csak a múlt évben került ismét az érdeklődés homlokterébe. Eredményképpen Intézetünk még ez év elején az egész országra kiterjedő vizsgálatot indított meg. Célunk kettős. Egyrészt ki akarjuk értékelni számszerűleg, tudományos módszerekkel ennek a fafajnak műszaki tulajdonságait. Másrészt a kocsányos és kocsánytalan tölgygyel, illetve a csertölgygel való összehasonlításban ki akarjuk jelölni használhatóságának lehetőségeit.

A vöröstölgyre vonatkozó számadatok ugyanis üres számok és csak akkor válnak eredményessé, ha az egyidejűleg közölt tölgy- és cseradatok szemléltető módon lehetőséget adnak a közvetlen összehasonlításra. Így végeredményben a vizsgálat közvetlenül is gyakorlati értékűvé válik.

A vöröstölgy műszaki használhatósági értékét ezidőszert még nem lehet biztosan megítélni. Ez természetesen is, hiszen a vizsgálatok még folyamatban vannak és a kísérleti eredmények feldolgozása csak részben történt meg. A vizsgálat még sok munkát és hosszabb időt igényel.

A vizsgálatokkal kapcsolatos helyszíni adatgyűjtés során azonban alkalmam nyílt arra, hogy az említett tölgyféléseket törzsfejlődés, nevelés és fatömeghozam szempontjából összehasonlíthassam. Azt hiszem, nem lesz egészen céltalan, ha rávilágítok azokra a tanulságokra, amelyek ebből az összehasonlításból adódnak.

A körmendi erdőgondnokság Almásd védkerületében megközelítőleg észak-dél irányban futó nyiladék keleti oldalán, mint szegély, egy sor vöröstölgy áll. Mögötte erdeifenyővel elegyes tölgyállomány húzódik. A nyiladék másik oldalához a vöröstölgysszegéllyel egykorú tölgyállomány csatlakozik. A nyiladék déli végén pedig, ugyancsak a szegélyen, kisebb csertölgy csoport áll. Mindkét erdőrész sík és közöttük termőhelyi szempontból különbség nincs. Az altalaj kavicsos, agyagos homok, a feltalaj pedig középmély agyagos homok. A tengerszint feletti magasság 210 méter. Az üzemterv szerint a kor 49 év. Pontosság kedvéért meg kell jegyezni, hogy ez a kor a vetésből keletkezett tölgyállomány korának felel meg. A vöröstölgysszegély azonban valószínűleg 1–2 évvel idősebb, mert ültetésből származik. Mindenesetre ez az 1–2 év különbség ennél az 50 éves állománynál lényegtelennek mondható.

Tekintettel arra, hogy az eddigiek szerint a két szegély termőhelyre és korra megegyezik és hogy a törzsek egymástól függetlenül fejlődtek, az összehasonlítás kétségtelenül elfogadható. A legutóbbi feltétel különösen fontos, mert a vöröstölgy növekedési erélye fiatal korban igen nagy és a tölgygyel elegyes állományban a vöröstölgy feltétlenül a tölgy fölé

kerül. Ha tehát az összehasonlításban szereplő törzsek fejlődése egymással függésben lenne, ezt a szempontot is figyelembe kellene venni és ez az összehasonlítást bizonytalanná tenné. Szerencsére a törzsek fent leírt elhelyezkedése miatt ezzel nem kell számolnunk.

Az összehasonlításhoz mintegy 150 méter hosszú szakaszon felvettem a szegélyen álló fák mellmagassági átmérőjét és megmértem minden egyes törzs magasságát. Majd a Schwappach-tölgy fatömegtáblákból kivettem az egyes törzsek vastag fatömegét. Végül pedig mindhárom fafajnál átlagot képeztem. A mellmagassági átmérő és a magasság szerint csoportosított adataimat az 1. számú táblázatban közlöm.

Az átlagos mellmagassági átmérővel és magassággal kapcsolatban aggály nem merülhet fel. Az átlagos vastag fatömeggel kapcsolatban azonban be kell ismernünk, hogy ez a számítás nem egészen helyes. Egyik nehézsége az, hogy az említett fatömegtáblák állományokban, tehát nem szegélyen — azaz félig szabadállásban — nőtt törzsekre vonatkoznak. Menti azonban a helyzetet az a körülmény, hogy a cél nem a pontos fatömegek kimutatása, hanem a közöttük fennálló viszonyok, viszonyszámok meghatározása volt. A másik nehézség pedig abban jelentkezik, hogy a fatömegtáblák tölgyre vonatkoznak és nem feltétlenül biztos, hogy a cser-, illetőleg vöröstölgy esetében is helyes adatot adnak. Sajnos, ezzel szemben már nem áll mentő körülmény, más megoldás híján mindaddig, amíg a vöröstölgyre vonatkozó fatömegtáblák el nem készülnek. Ajánlatos tehát, ha a fatömeg-viszonyszámokat óvatossággal fogadjuk el és csak tájékozásul vesszük igénybe.

Ha az átlagadatokat egybevetjük, egészen meglepő eredményeket kapunk. A vöröstölgy átlagos átmérője és magassága jelentékenyen felülmúlja mind a tölgyét, mind pedig a cserét. Különösen szembetűnő a különbség a vastag fatömegben. Hogy a különbségeket szemléltetőbbé tegyem, viszonyszámokat képeztem. A tölgy értékeit 1:000-nek vettem fel és ehhez viszonyítottam a másik két faj értékét. Láthatjuk, hogy a cser alig különbözik a tölgytől. A mellmagassági átmérő viszonyszáma a cserénél 0.951, a magassága 0.988, a fatömegé pedig 0.858. Ellenben lényegesen kiugranak a vöröstölgy adatai: a mellmagassági átmérő viszonyszáma 1.463, a magassága 1.164, a fatömegé pedig 2.627.

Megközelítőleg hasonló eredményeket kaptam a lenti erdőgondnokságban. Sajnos, itt a cser teljesen hiányzik és így csak a tölgy és vöröstölgy összehasonlítására nyílt alkalmam. A Zajda védkerület egy erdőrészletében 0.9 elegyarányú gyertyán közé csoportosan elegyített tölgy között — tehát zárt állományban — néhány vöröstölgy áll. Koruk 45 esztendő. A talaj üde televényes, kissé homokos agyag. Az összehasonlításához felvettem az ott talál-

1. sz. táblázat.

Sorszám	Tölgy			Vöröstölgy			Csertölgy		
	Mell- magassági átmérő cm	Magasság m	Vastag fatömeg m ³	Mell- magassági átmérő cm	Magasság m	Vastag fatömeg m ³	Mell- magassági átmérő cm	Magasság m	Vastag fatömeg m ³
1.	16	13	0.128	16	18	0.174	16	14	0.137
2.	16	14	0.137	17	16	0.179	16	16	0.156
3.	16	16	0.156	19	18	0.255	16	19	0.183
4.	16	18	0.174	22	18	0.384	18	16	0.202
5.	17	13	0.148	23	17	0.363	18	18	0.225
6.	17	15	0.168	23	19	0.403	19	19	0.268
7.	17	17	0.189	24	17	5.397	21	18	0.313
8.	18	16	0.202	25	19	0.481	25	17	0.433
9.	18	16	0.202	26	20	0.546	27	14	0.425
10.	18	17	0.213	26	20	0.546			
11.	19	14	0.201	26	20	0.546			
12.	19	16	0.228	26	21	0.571			
13.	19	16	0.228	27	17	0.508			
14.	19	17	0.241	28	19	0.606			
15.	19	17	0.241	29	18	0.621			
16.	19	18	0.255	29	18	0.621			
17.	19	20	0.281	29	19	0.653			
18.	20	16	0.254	30	20	0.734			
19.	20	17	0.269	31	21	0.823			
20.	20	17	0.269	31	21	0.823			
21.	21	17	0.299	32	19	0.799			
22.	21	18	0.313	32	20	0.838			
23.	22	16	0.311	32	24	0.998			
24.	22	16	0.311	33	23	1.022			
25.	23	17	0.363	34	21	0.995			
26.	23	18	0.384	34	23	1.086			
27.	23	18	0.384	35	20	1.010			
28.	23	18	0.384	36	20	1.071			
29.	23	19	0.403	36	20	1.071			
30.	25	19	0.481	36	21	1.120			
31.	27	19	0.563	38	21	1.261			
32.	27	20	0.591	39	21	1.332			
33.	28	20	0.636	39	21	1.332			
34.	29	21	0.717	41	25	1.732			
35.				47	21	1.967			
Átlag . .	20.5	17.0	0.303	30.0	19.8	0.796	19.5	16.8	0.260
Viszony- szám . .	1.000	1.000	1.000	1.463	1.164	2.627	0.951	0.988	0.858

ható kilenc vöröstölgy, majd válogatás nélkül a közvetlen közelből kilenc tölgy adatát és az előbbihez hasonló módon kiszámítottam a vastag fatömeget, végül pedig átlagokat és viszonyszámokat képeztem. Tekintve, hogy itt zárt állományról van szó, a fatömegszámítás-
sal kapcsolatban említett első nehézkesség el-
esik.

A tölgy adatait ismét 1.000-nek vettem. Így a vöröstölgy viszonyszámai a következőké-
ppen alakulnak: mellmagassági átmérőnél 1.334,
magasságnál 1.185, fatömegnél 2.020.

Érdekes megfigyelni, hogy amíg a vörös-
tölgytörzsek között mindössze egy olyan van,
melynek magassága 24 méter alatt van, addig
a tölgyek közül csupán egy törzs éri el ezt a
magasságot. A csoporton belül valamennyi
vöröstölgy kimagasló uralkodó törzs.

Az eddigiek után nyilvánvaló, hogy a
vöröstölgy népgazdaságunk szempontjából
óriási jelentőségű fafaj. Ezzel kapcsolatban
azonban jogosan felmerülő aggály a minőség
kérdése. A fentiek szerint a vöröstölgy ugyan-
abban a korban kétszerannyi fatömeget ad,
mint a cser vagy a tölgy, de vajjon minőség
szempontjából milyen lesz ez a fatömeg? Itt
érkezünk vissza ahhoz a kérdéshez, melynek
megválaszolására a most folyó vizsgálatok
hivatottak.

Mindenesetre — bármilyen lesz is a vizs-
gálatok eredménye — már most hangsúlyoz-
nunk kell azt, hogy a vöröstölgy új fafaj lehet,
de nem helyettesítheti egyik tölgyfélényt sem.
Nem szabad például arra gondolni, hogy vele
egészen kiszorítjuk a csert. A népgazdasá-
gunknak szüksége van a cserre, részben mint

2. sz. táblázat.

Sorszám	Tölgy			Vöröstölgy		
	Mellmagassági átmérő cm	Magasság m	Vastag fatömeg m ³	Mellmagassági átmérő cm	Magasság m	Vastag fatömeg m ³
1.	14	13	0.094	24	24	0.548
2.	16	17	0.165	25	24	0.598
3.	19	19	0.268	26	24	0.649
4.	21	24	0.415	27	24	0.703
5.	22	21	0.403	30	24	0.872
6.	22	21	0.403	31	22	0.855
7.	23	21	0.366	32	24	0.998
8.	27	21	0.618	32	24	0.998
9.	30	23	0.837	32	24	0.998
Átlag	21.5	20.0	0.396	28.7	23.7	0.802
Viszonyszám	1.000	1.000	1.000	1.334	1.185	2.020

faanyagra, részben mint a rossz erdei talajok egyik fontos, erdősítésre könnyen felhasználható fafajára. Itt csak arról van szó, hogy az eddigénél sokkal nagyobb mértékben foglalozunk a vöröstölgygel is.

Nem kétséges, hogy műszaki értéke nem éri el a tölgy értékét. Másrészt az eddigi eredmények alapján biztosra vehető, hogy használhatósági értéke lényegesen felülmúlja a cser értékét, már csak azért is, mert cseravartalma van és így feltétlenül tartósabb a csernél.

Ezek a tények egyúttal a további vöröstölgykutatás irányvonalát is meghatározzák. Helytelen volna, ha a vöröstölgyet tölgyeseink helyébe telepítenénk. Itt legfeljebb elegyítésről lehet szó. Természetesen a rossz termőhelyen sínylődő tölgyes esete kivételt képez, mert itt indokolt a lényegesen kisebb talajigényű vöröstölgy megtelepítése. Legkomolyabb szerep vár a vöröstölgyre — amint ezt Pagony Károly is kiemelte — a homoki erdei fenyvesek elegyítésénél. A nagyobb mértékű vöröstölgytelepítésekkel azonban a cser viszszaosztását is kell szolgálnunk, mint fentebb említettem, mellyel kettős célt érhetünk el. Egyrészt azt, hogy a cser helyébe értékesebb fafaj kerül, másrészt várható lesz, hogy a talaj jelentékenyen megjavul.

Az Erdőgazdaság 1948 szeptember 20-i számában közölt statisztikai adatok szerint a legjobban elcseseredett területek a Dunántúlon vannak. A 182.906 kat. holddal első helyen álló tölgy mellett második helyet a cser foglalja el 160.701 kat. holddal. Különösen rossz a helyzet Fejér megyében, ahol 12.323 kat. hold tölgy mellett 19.455 kat. holdat, Komárom-Esztergom megyében, ahol 14.364 kat. hold tölgy mellett 22.977 kat. holdat, Tolna megyében, ahol 9976 kat. hold tölgy mellett 12.589 kat. holdat és Veszprém megyében, ahol 17.828 kat. hold tölgy mellett 30.242 kat. holdat foglal el a cser. Elsősorban ezekre a területekre kell bevinni a vöröstölgyet.

Ezidőszerint az a tapasztalatom, hogy a vöröstölgy a termőhelyi viszonyokkal szemben eléggé közömbös, mégis nem egy helyről kaptam olyan tájékoztatást, hogy sikertelenül kísérleteztek a megtelepítésével. Eppen ezért óvatosan és körültekintéssel kell hozzányúl-

nunk ehhez a kérdéshez. A fentemlített vármegyékben először kísérleti területek széles láncolatát kell létrehozunk különböző termőhelyeken és az erősebb mértékű megtelepítéshez csak akkor foghatunk hozzá, ha már a kísérleti állományok fejlődése kiértékelhető lesz. Kísérleti területek létesítéséhez természetesen elsősorban makk kell. Ez a legnehezebb kérdés, mert hazánkban nagyon kevés magtermő vöröstölgyállomány van. Különösen nehéz kérdés az idei esztendőben, mert különösen rossz a vöröstölgy makktermése. Intézetünk felkutatatta a magtermő állományokat és ezidőszerint a kísérleti területek létesítéséhez szükséges makkot nagyjából sikerült is biztosítani.

A további munkához azonban nemcsak makk kell, hanem feltétlenül és elengedhetetlenül szükség van a gyakorlati erdészeti megértésére és támogatására és azon elhatározásra, hogy Micsurin útjain átalakítjuk a természetet.

Данные о развитии отечественного Дуба красного (Quercus rubra). — Эта порода безусловно достойна внимания, так как не предъявляет к почве особых требований а в то же время дает древесины чуть не два раза больше, чем Дуб бургундский (Quercus cerris) или благородные породы дуба в том же возрасте. Испытания технических свойств древесины Дуба красного, позволяют делать вывод о том, что применимость его такая же как у благородных дубов. В связи с этим цель заключается в том, чтобы сменить постепенно в Венгрии Дуб бургундский с более быстро растущим и технически более ценным Дубом красным.

Contributions to the Growing of Quercus rubra in Hungary. — This species has no much claims as to the locality, its volume is nearly the double of that of *Q. cerris*, of other valuable oak species respectively and the quality of its wood does not likely differ from that of the latter. The aim is: to replace *Q. cerris* successively with the faster growing and more valuable *Q. rubra*.

Données sur le développement du chêne rouge (Quercus rubra) du pays. — Cette essence ne montre pas des exigences spéciales de la station et son volume est presque le double de celui du chêne chevelu ou des chênes précieux. On peut utiliser son bois probablement de la même façon que celui des chênes précieux. Le but est de remplacer successivement le chêne chevelu par le chêne rouge étant ce dernier d'une croissance plus rapide et donnant un bois plus précieux.

ÚJÍTÁS, TAPASZTALATCSERE

AZ ÚJÍTÁSI MOZGALOM AZ ÖTÉVES ORSZÁGFÁSÍTÁSI TERV SZOLGÁLATÁBAN

Az öt éves országfásítási terv olyan feladatok elé állítja az erdész szakembereket, amelyre még soha a történelem folyamán nem volt példa.

A terv maga éppúgy, mint az egész öt éves terv mind erdőgazdasági, mind pénzügyi vonatkozásban monumentális. Nézzük csak röviden a számokat szembe állítva a múlttal. A terv szerint 250.000 kat. holdat erdősítünk, ezzel szemben a feudál kapitalista rablógazdálkodás alatt évenként 10.000 holdakkal növekedett a fel nem újított vágások területe.

Az erdőgazdaságban új erdőterületek, rontott erdők, fel nem újított vágások erdősítése révén évenként mintegy 50.000.000 Ft összeg beruházása történik meg, míg a Horthy-idők évi költségvetéseiben ilyen címen évenként legfeljebb egymillió pengőt találtunk, azt is csak mintegy öt évre korlátozva.

Ezekből az adatokból láthatjuk, hogy az erdők rendkívüli használataiból származó jövedelem segítette hozzá a feudalistákat zilált vagyoni viszonyaik rendezéséhez, ugyanakkor még annyi pénz sem állott a magyar erdőgazdaság rendelkezésére, amennyi az évi vágásterületek felújítására elegendő lett volna.

Ma itt állunk a feudalista rablógazdálkodás és a háborús gazdálkodás által kifosztott erdőkkel, amelyeknek jövedelme nem elég a rendes kezelési költség viselésére és mégis ilyen monumentális tervet tudtunk magunk elé tűzni. Nézzük, hol van a forrása ennek a nagy összegnek, mely képessé tesz bennünket a feladatok megoldására.

Mint ahogy említettem, a mi öt éves országfásítási tervünk szerves része a nagy országos tervnek, amely méreteiben és a kitűzött célokat tekintve, szinte lenyűgöző.

Már amikor a Szovjetunió az öt éves terveit megkezdte, a kapitalisták és imperialisták nem hittek sikerében, mondván azt, hogy azt külföldi kölcsön nélkül lehetetlen megoldani.

Ugyanígy nyilatkoztak akkor, amikor mi nyilvánosságra hoztuk a három, majd öt éves tervünket. A magyarzatot erre *Sztálin* elvtárs szavaival lehet megadni: „A kapitalisták azonban tévedtek. Nem számoltak azzal, hogy országunk a kapitalista országtól eltérően az akkumulációnak bizonyos különös forrásaival rendelkezik, melyek elégségesek arra, hogy iparunkat helyreállítsuk és továbbfejlesszük, S valóban nemcsak, hogy helyreállítottuk iparunkat, hanem sikerült már megindítanunk a nehézipar, a mezőgazdaság és a közlekedés újjáépítésének nehéz munkáját.”

Melyek ezek a különös forrásai az akkumulációnak, melyet *Sztálin* elvtárs említ?

Ezek a költségvetési megtakarítások, a könnyű- és részben a nehézipar, mezőgazdaság, az áruforgalom jobb megszervezése és fejlesztése terén jelentkező megtakarítások. Vannak azonban az akkumulációnak ezenkívül nálunk még nem eléggé feltárt forrásai is, amelyek feltárással és kimunkálásával saját területünkön, tehát az erdőgazdaságban is komoly mértékben hozzá tudunk járulni az öt éves terv sikeréhez. Az önköltség-csökkenés terén nekünk komoly lehetőségeink

vannak, hiszen erdőgazdálkodásunkban a munkamódszereket tekintve, ezideig még a feudalizmusból örökölt módon dolgoztunk. Az önköltségnek csak 1%-al való csökkentése mintegy másfélmillió forint megtakarítást eredményez erdőgazdaságunknak.

Ugyanakkor növelnünk kell a termelékenységet azért, hogy korszerű gépi felszereléssel végezzük el a Szovjetunió példája nyomán az eddig emberi erővel végzett erdőgazdasági munkákat. (Erdősítés, csemetekerti munkák, termelés, stb.)

A munka-termelékenység emelésének szükségége most különösen erősen jelentkezik, amikor bevezettük az erdőgazdaságban az időmérésen alapuló teljesítménybérrendszert. Az elavult szerszámokkal és munkamódszerekkel eddig folytatott munkát termelékenyebbé csak úgy tudjuk tenni, ha újításokkal, tapasztalateserével, munkamódszerátadással változtatunk a termelékenységet befolyásoló tényezőkön.

Az újítási mozgalomban fenti szempontok figyelembevételével még nagyon sok rejtett tartalék van, melyeket rejtett tartalékokat éppen az öt éves tervünk jó előkészítésének érdekében fel kell tárunk.

A nagyarányú országfásítási tervünk teljesítéséhez a csemeték milliárdjaira van szükség, melyeket a már meglévő és még létesítendő csemetekertekben fogunk nevelni. Fontos tehát, hogy a csemetekerti munkákat olyképpen szervezzük meg, hogy a legjobb csemetéket, a legkevesebb önköltséggel állítsuk elő. A terv teljesítésének, sőt túlteljesítésének ez az alapfeltétele. Újítási tevékenységünket tehát rá kell állítani ennek a problémának a megoldására. Figyelembe kell azokat a csemetekerti művelési- és gépesítési szempontokat venni, melyek elősegítik a probléma ilyen irányú megoldását.

Vonatkozik ez a fenti megállapítás az erdősítési munkálatokra is. Nagy fejlődést remélhetünk ezen a téren az ültetés gépesítésétől, ami különösen azért jelentős, mert az ültetés csak igen rövid időnyre korlátozott munka és a rendelkezésre álló munkaerő a nagyobb területek beerdősítésekor, mint szűk keresztmetszet fog jelentkezni az öt éves terv időszakában.

Az erdei- és csemetekerti gomba- és rovar-károsítók elleni harc is sok megoldatlan kérdést vet fel előttünk. Itt gondolnunk kell tehát a gyors és hatékony védekezésre. Az Erdőközpontban kidolgozás alatt áll egy ilyen terv, azonban az erdészeti dolgozók sokirányú tapasztalataira van szükségünk, mert a károsítók elleni védekezés megszervezése csak akkor eredményes, ha ismerjük a károsítók megjelenési formáit, természetét, stb. Sokszor kaphatunk tapasztalt kartársaktól útmutatást, amely már a megoldást is tartalmazza.

Ugyancsak hasznos segítséget nyújt a tapasztalatesere a különféle fafajoknak a termőhellyel szemben támasztott igényei szempontjából is. Nagyon sok eredménytelenségről, felesleges kiadástól kímélhetjük meg népgazdaságunkat, ha ezeket a tapasztalatokat a köznek rendelkezésére bocsátjuk és így azokat a tervek kidolgozásánál figyelembe vehetjük.

Nem érdektelen azonban a terv jó előkészítése és teljesítése szempontjából az sem, hogy az erdőgazdaság egyéb területein, pl. a fahasználatoknál, szállításoknál milyen önköltséggel termelünk. Itt is nagyon nagy feladatok várnak ránk, különösen a gépesítés terén, így pl. a villamos- vagy motorikus fűrészekkel való döntés, a bányafa, papírfa, stb. kérgezésének mechanizálása, a szállítás, közelités gépesítése, valamint a rakodás megszervezése gépi eszközök segítségével. Az új gépi eszközök bevezetése természetesen a munkának is egészen újfajta szervezését kívánja meg, ami az újítási tevékenységnek szintén nagyon tág teret enged.

Az újítási mozgalom tehát szervesen összefügg a tapasztalatcsere mozgalommal, mert enélkül az újítás nem értékesíthető az egész erdőgazdaságra vonatkoztatva s így a népgazdaság számára sem.

A tapasztalatcsere megszervezése elsősorban az erdőgondnokhelyettes, mint újítási felelős feladata. Cél szerű a szomszéd erdőgondnokokkal felvenni az érintkezést tapasztalatcsere céljából és megszervezni a dolgozók csoportos látogatását a szomszéd erdőgondnokságokba és ott megbeszélni egymás között az eddig követett eljárásokat, a látottak alapján kiértékelni a hiányosságokat és eredményeket. A tapasztalatcsere ilyen módon való megszervezése megsokszorozhatja újító mozgalom eredményét.

A tapasztalatcsere egyik fontos formája a munkamódszer átadás. Ez a mozgalom az iparban indult meg a Hofherr-gyár dolgozóinak kezdeményezéséből *Manek* elvtárs ottani dolgozó javaslata alapján. A munkamódszer átadás tulajdonképpen az élmunkások és gyakorlati szakmunkások munkamódszereinek szervezett átadása. Ez a módszer ma már pártunk és a Szakszervezeti Tanács irányítása mellett rendkívüli jelentőségű országos mozgalommá kezd fejlődni.

Lényegében úgy szervezzék meg a mozgalmat az erdőgondnokhelyettesek, hogy figyelemmel kísérik a dolgozókat és akik a normát lényegesen túlteljesítik, azok szervezeten, a műszaki értelmiségi dolgozók, erdészek közreműködésével betanítják munkamódszereikre az elmaradottabb munkásokat. A betanított módszerről pontos, könnyen érthető munkamenet leírást kell készíteni.

Az iparban megfigyelték, hogy már egy-két heti betanítás elegendő volt a teljesítmény 20–30%-os emelkedéséhez. A munkamódszer-átadás széleskörű megszervezése nyomán emelke-

dik a kereset, csökkennek az önköltségek és emelkedik a termelékenység.

A munkamódszer átadási mozgalom még szervezettebbé tehető a munkamódszerátadási brigádokkal, amelyek a legfejlettebb dolgozókból állnak. A kollektív munka biztosítja mindig a legkiemelkedőbb eredményt.

Nagyon jó eredményt biztosít még az összehasonlító munkamódszerátadás is, amikor a legjobb munkások cserélik ki egymás között munkamódszereikre vonatkozó tapasztalataikat. A Szovjetunióban végzett megfigyelések igazolták azt, hogy ezzel az összehasonlító módszerrel még a legkiválóbb élmunkások, sztahanovisták teljesítménye is sokszor ugrásszerűen emelkedett, bár eddig egyformán teljesítették túl a normát. Ez természetes is, mert minden munkás egy különleges fogás, módszer alkalmazásával tudja elérni magas teljesítményét.

A munkamódszerátadási mozgalmat tehát szervezetté kell tennünk, hogy a legjobb munkások legfejlettebb munkamódszerei közkinccsé váljanak és így valóban elérhetjük azt, hogy a munka termelékenységét a Szovjetunió sztahanovistáinak példájára ugrásszerűen emelhetjük.

Az alig féléves újítási mozgalomunk már 1.500.000 Ft évi előre kiszámított megtakarítást fog eredményezni költségvetésünkben, annak ellenére, hogy az újítómozgalom az erdőgazdaságban csak szétszórván és elszigetelten működött. Az újítómozgalomnak tervszerűsítése, a tapasztalatcsere és a munkamódszerátadás helyes irányú megszervezése az itt közölt megtakarítási eredményeket szinte rendkívüli módon fogja emelni.

Beszámolóm elején rámutattam arra, hogy a magyar erdőszetre hatalmas feladat hárult az ötéves tervben. A népi demokrácia megadta nekünk a lehetőségeket arra, hogy országunkat átváltoztassuk egy eddig a természet vak erőinek kitétt országból egy szép erdős Magyarországgá, ahol az éghajlat viszontagságai fölött is úrrá tudunk lenni.

A lecke fel van adva, a megoldás ránk vár, adja tehát minden, a szocializmust építeni akaró erdész tudása legjavát, bocsássa azt a köz rendelkezésére, hogy ezzel ő is hozzájáruljon a feladat megoldásához szükséges feltételek megteremtéséhez és az itt felsorolt aktivitációs források feltáráshoz.

Speer Norbert
újítási megbízott.

MEGINDULT AZ ALFÖLDFÁSÍTÁSI TAPASZTALATCSERE MOZGALOM

Nagyjelentőségű értekezletre gyűltek össze szeptember hó 19-én Cegléden az alföldfásító nemzeti vállalatok (Budapest-Síkvidéki, Debrecen, Nyírség, Szeged) dolgozói. Gyakorlati tapasztalataik, újításaik, munkamódszereik egymásnak való átadását valósították meg első tapasztalatcsere értekezletükkel, mely elejétől végig magas nívón mozgott. A résztvevők valamennyien örömmel tapasztalták, hogy sok értékeset és hasznosat tanultak egymástól, amit a gyakorlatban alkalmazni fognak. Ennek nyomán jelentős idő és pénzmegtakarítás fog jelentkezni. A tapasztalatcsere értekezleteket rendszeresíteni fogják, abba az Erdőközpontot és az ERTI-t is bekapcsolják. Akciójuk „Alföldfásítási Tapasztalatcsere Mozgalom” néven működik tovább. Megválasztották az első évre elnöküket, *Kézér János* munkáskáder

vezérigazgatót, az egyes vállalatoknál a tapasztalatcserefelelősök az erdőmérnök vállalatvezető-helyettesek lettek. A mozgalom egymás kölcsönös és állandó segítségével, a szocialista munkamódszerek átadásával fogja emelni egyre magasabban a munka termelékenységét az alföldi erdőgazdaságban. A feudális Magyarország szakemberei sohasem részesülhettek hasonló tapasztalatátadásokban, ezért maradtak szűk látókörűek, ezért nem fejlődtek kellőképpen. A birtokosok — érthető okokból — nem kívánták kizsarolt erdeiket, kizsákmányolt erdészeiket más szakembereknek megmutatni. Most friss levegő áramlik a magyar erdők felett, újítók, szakemberek egymást segítve versenyeznek a boldog jövő, az erdős szocialista Magyarország felépítésében.

Lády Géza
vezérigazgatóhelyettes.

IRODALOM

KÖNYVISMERTETÉS

Dr. K. Mazek-Fialla: Die Harzgewinnung in Österreich. (A gyantatermelés Ausztriában) Wien: Georg Fromme & Co. 1948, 232. p. 80 Megrendelhető: a Grill-féle könyvkereskedés útján, Bpest, V., Dorottya-u. 2.

A szerző ebben a könyvében áttekintést ad a gyantatermelés korszerű technikájáról. Könyvének értékét nagyban emeli, hogy minden vonatkozásban kibővíti a gyantázás fiziológiai hatásaira és a korszerű gyantázás technikáját fiziológiai alapokon építi fel. Külön, részletesen tárgyalja az erdeifenyő és a feketefenyő, valamint a vörösfenyő gyantázási technikáját, a többi gyantát adó fenyőkre nézve csak áttekintést ad. A legfontosabb az élvegyantázás szempontjából Középeurópában a feketefenyő és az erdeifenyő. Természetesen ezeknek a fafajoknak gyantázástechnikáját teljes részletességgel, képekben bemutatva és rajzokkal érthetővé téve ismerteti. Megtanulhatjuk könyvből: miként fejlődött ki hosszú évek folyamán a régi gyantázási eljárásokból a mai kifinomult, erdeifenyőnél bécsi gyaluval, feketefenyőnél pedig a pitsingi gyaluval való kiméletes gyantázási módszer. A bécsi gyalu mai formájában és a pitsingi gyalu Dr. Mazek-Fialla fejlesztette ki és ezzel elévülhetetlen érdemeket szerzett. A mai élvegyantázás módszere erdeifenyőnél kis felületekre korlátozódik és az élő fatestbe (a szíriácsba) legfeljebb 5 mm mély ségig hatol be. F gyantázási mód tehát kiméletes. Csak a külső szövetekre korlátozódik. Ha tehát erdeifenyőnél a levágás előtt néhány évig gyantázzuk a fát, nem éri az alsóbb szöveteket olyan nagyfokú elgyantásodás, hogy a fa műszaki használhatóságát alászállítaná. Ez tulajdonképpen a bécsi gyaluval való gyantázásnak fő érdeme és eredménye. A feketefenyőnél már nem a csatornákakkal való gyantázási módot látjuk, hanem a nagyobb felületi sebzési módszert. Ezt alkalmazták Ausztriában a bécsi medencében fekvő körülbelül 60.000 hektár kiterjedésű feketefenyő erdőségeikben, ahol a gyantatermelés a fő szempont és a fatermelés másodrangú. Ausztriában 15–20 esztendeig is gyantázzák a feketefenyőt, amit természetesen a mi viszonyaink között nem követhetünk.

A könyvnek fő érdeme, hogy pedagógiai szempontból is kitűnően van felépítve. Lépésről-lépésre, lassan vezet be a legnehezebb fiziológiai problémákba, ezeket könnyen magyarázza és így építi fel a fiziológiai ismereteken a gyantázás korszerű technikáját, amelyet minden legapróbb részletében is megmagyaráz. A gyantázás korszerű technikáját tehát ebből a könyvből bárki könnyen megtanulhatja. Külön fejezetben foglalkozik a nyersgyanta feldolgozási módszerével és ismerteti a Középeurópában legkorszerűbb pitsingi gyantalepárló korszerű üzem berendezését is. Tárgyalja a gyantaktivonás lehetőségét is. Végezetül felsorolja a nyersgyantának és a lepárlási termékeknek felhasználását az iparban és a mindennapi életben. Megtanulhatjuk könyvből, mi minden közül gyanta felhasználásával. Természetesen nem hiányoznak könyvből az ausztriai statisztikai adatok, amelyeket ötletesen tervezett térképek is alátámasztanak. Befejezésül foglalkozik a gyantázás és az erdőgazdaság viszonyával, amelyben kimutatja, hogy e mellékhasználatnak

közgazdasági jelentősége folytán a korszerű erdőgazdaságban helye van és összeegyeztethető a korszerű fatermeléssel.

Dr. Bokor Rezső

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

LESZNAJA PROMISLENNOSZTJ

1949. 6—7. sz.

B. A. Sztrasinszkij: Útgyalu erdei autófutak részére.

A Fakitermelés Gépesítésének és Energiagazdálkodásának Központi Tudományos Intézete elkészítette az erdei földutak karbantartására és építésére szolgáló TSz-5 mintájú, leegyszerűsített szerkezetű útgyalu kísérleti modelljét. Az útgyalu főbb alkotórészei a háromszögű keret, két támasztó szántalp, két emelőberendezés és a kés felerősítésére szolgáló 3500 mm hosszú és 450 mm magas, háromrészes gerendatartó. Ezen a tartón van felszerelve csavarokkal a kés gyanánt szolgáló egyenlőszárú szögvas. A szögvasal ellátott gerenda elfordítható és a kellő szög alatt beállítható, végének pedig kiképezése olyan, hogy az egyúttal megfelelő részével bíró szabványárok készítésére is alkalmas. Az útgyalu összsúlya 2000 kg. Minthogy az útgyalu szerkezete igen egyszerű, ezért azt bármely olyan, a fakitermelő vállalat rendelkezésére álló műhely elkészítheti, melynek van villanyhegesztő berendezése és fúrópajda. Ebben az esetben az útgyalu elkészítése 6—7-szer olcsóbb, mint egy útborona (greider) beszerzése.

Az útgyalúnak, a próbák alatt, melyek során az útgyalut egy Sz-60 traktor vontatta, egy agyagoshomoktalajon készített, 6—10 cm mélységig áfagyott földút keresztiszelvényét kellett helyreállítania. A vizsgálatok tartama alatt az útgyalu 4 km utat munkált meg. Ennek során az útgyalu jó szilárdságról és egyetlen vágásról tett bizonyosságot. Az útgyalut és a traktort összesen két személy szolgálja ki.

Ha az útgyalu szögvasára a szerző által ismertett módon egy sint szerelünk, úgy a szerző szerint, az útgyalu az út simítására, tömörítésére is alkalmassá válik.

Ha nem áll rendelkezésünkre Buldozer-útépítőgép, akkor az ismertett útgyalu, tuskómentes helyen, a moha- és gyeptakaró eltávolítására, valamint kisebb földtömegek megmozgatására is alkalmazható.

H

M. Sz. Miller: Futószalagrendszerű fakitermelés a timirjazevi kísérleti mintaterdőgazdaságban.

A timirjazevi ipari erdőgazdaságban a fakitermelést olyan erdeifenyőállományokban végzik, amelyek ha-onkinti átlagos fatömege 200 m³. A kitermelés tarvágyással folyik, melynek során csupán magfákat és az elszórtan előforduló vörösfenyőt hagyják vissza. A fát keskeny nyomtávú vasuton a Tom folyóhoz szállítják.

Az egyes vágásokban a futószalagrendszerű fakitermelést néhány azonos összetételű és azonos elvek szerint dolgozó brigád végzi. Ezek a brigádok egyenként 25—28 embert számlálnak és 5 rajból állanak, mégpedig: 1. a döntőrajból, 2. közelítő rajból, 3. hosszolójából, 4. osztályozó-

rajból és 5. rakodórajból. A brigádon belül az egyes rajok munkáját, termelési kapacitását szigorú összhangba hozzák egymással.

A vágásterületen a brigádok részére egy-egy brigádkörzetet jelölnek ki, amelyet 25 m széles és 200–250 m hosszú vágáspáztákra osztanak. A fákat a kiszállítás irányába a pászta hosszába döntik. A döntőraj a döntést Ogorodov ismert villanyfűrész módszerére szerint úgy végzi, hogy megszakítás nélkül egy menetben termeli ki az egész páasztát. Ennek érdekében a döntőrajnak két villanyfűrészre van, melyet felváltva használ. A közelítőraj rendszerint két KT-12 közelítőtraktorral dolgozik.

A brigád eredményes munkájának igen fontos feltétele, hogy a balesetelhárítási rendszabályok betartásával a döntés és közelítés munkája egymást ne akadályozza. Ennek érdekében a vágáspázták térbeli rendjére, feldolgozásának sorrendjére és az egyes rajok munkahelybeosztására vonatkozóan pontos táblázatos tervet készítenek.

A kivágott fát nem a vágásban, hanem a felső rakodón veszik számba, mégpedig kétszer. Először megszámlálják a traktorral kiközéltett

szálfákat és megméri azok vágáslapátmérőjét. Ennek alapján számolják el a döntők teljesítményét. Majd a fatömeg megállapítása céljából a mellmagassági átmérőt állapítják meg. Erre a traktorok bérelszámolása végett van szükség. Másodszor a fát akkor veszik számba amikor azt már a vagonba rakták. Ennek alapján állapítják meg a többi csoport munkásainak a bérét.

I. V. Kotomihin az egyéni teljesítményen alapuló bérelszámolást ajánlotta. Minthogy a futószalagrendszerű fakitermelés olyan gépeket — közelítő traktorokat, rakodó darúkat — kíván meg, amelyeket több ember kezel, ez az elszámolás nehézségekbe ütközik. Ezért ebben az esetben a csoportel számolást alkalmazzák, de mindazoknak a bérézési formáknak a felhasználásával, melyek a termelésre ösztökélőleg hatnak. A rajon belül a kereset az egyes munkások bérézési együtthatója arányában oszlik meg.

Ilyen munkaszervezés mellett a brigád által végzett összes munkából, amely magában foglalja a döntést, közelítést, hossztolást és a vasuti kocsikba való berakást, az egy munkásra eső napi teljesítmény 3.9 m³-t tett ki.

H.

KÜLÖNFÉLÉK

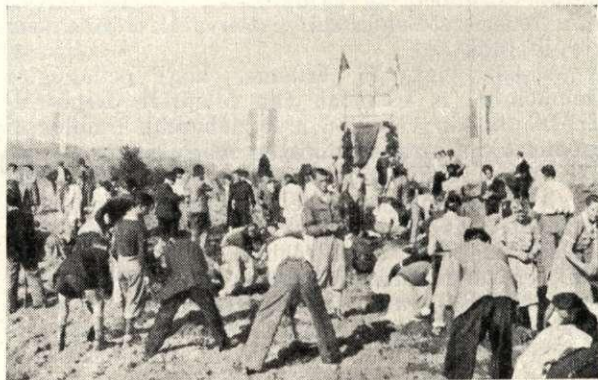
AZ ESZTERGOMI ERDÉSZISKOLA JUBILEUMI ÜNNEPSÉGEI

A Vadászerdőről Esztergomba áthelyezett erdészeti középiskola 25 éves jubileuma alkalmával okt. 14–16-ig az erdészeti iskola 3 napos ünnepségsorozatát tartott és megrendezte az „Erdők Napját”. Az ünnepségek sorozata okt. 14-én lampionos felvonulással kezdődött. A menet az MDP székház elé vonult, s ott Tomka György II. éves növendék az ifjúság nevében ígéretet tett az ötéves országfásítási terv végrehajtására. A helyi pártszervezet nevében Kovács Kálmán örömeinek adott kifejezést, hogy az ifjúság megértette a Párt és Rákosi Mátyás hívó szavát és elsőnek állt be az ötéves országfásítási terv zászlóvivői közé. Ezután a pártszékház előtt lelkes tüntetés volt a Szovjetunió, a Párt, Rákosi Mátyás és az erdős Magyarország mellett.

A jubileumi ünnepség okt. 15-én 11 órakor kezdődött az MDP székháza dísztermében. Megjelentek a Földművelésügyi Miniszter képviselőiben: Jabláczy Sándor főosztályvezető, a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter képviselőiben Babos István osztályvezető, a Műgyetem részéről Lámfalussy Sándor mügy. tanár, az Erdőközpont részéről Osváth István vezérigazgatóhelyettes. Megjelentek a királyhalmi és soproni erdész szakiskolák, az Erdőgazdasági Nemzeti Vállalatok és a helyi szervezet küldöttei.

Az ünnepség során dr. Kollwentz Ödön megbízott igazgató az iskola történetét vázolta 1885-től a mai napig időrendi sorrendben. Bihary

Dezso számtanácsos ismertette az erdész középiskoláért a múltban folytatott küzdelmet, s azt kérte, hogy ennek az iskolának a bizonyítványát ismerjék el egyenrangúnak az érettségivel. Az ünnepi beszéd folyamán leplezték le az első magyar erdész középiskola első igazgatójának, Török Sándornak arkéjét, akinek Daróczi Márton körerdész méltatta emberi nagyságát. Az iskola igazgatója beszéde végén megköszönte az erdész dolgozóknak az iskola érdekében hozott anyagi áldozatait és annak a reményének adott kifejezést, hogy az iskola Lenin és Sztálin szelleméhez hűen sohasem fog elszakadni a való élettől.

Az esztergomi „Erdők Napján” az ifjúság elindította az ötéves országfásítási tervet a Rákosi Mátyásról elnevezett erdőrezs ültetésével.

(dr. Kollwentz felvétele)

Az MDP esztergomi pártszervezet nevében *Kovács Kálmán* biztosította az esztergomi ifjúságot a Párt támogatásáról az ötéves országfásítási terv munkáival kapcsolatban.

Ezután *Jabánczy Sándor* a Földművelésügyi Minisztérium erdészeti főosztályának vezetője tartotta meg beszédét. Üdvözölte az iskolát a 25 éves jubileum alkalmából, majd rátért a magyar erdészeti szakoktatás kérdéseire. Rámutatott arra, hogy mennyire szükség volt erre a középfokú szakiskolára. Az elmúlt idő társadalmi rendje és feudális nagybirtokok rendszere természetesen megfojtott minden ezirányú kísérletet. A szovjet hadsereg meghozta a felszabadulást és a Párt céltudatos munkája a múlt évben lehetővé tette, hogy ezt az annyira nélkülözött szakiskolánkat felállíthassuk. Kifejezte tovább az erdészeti főosztálynak azt az óhajtását a kultuskormányzat felé, hogy középiskolánkat a szovjet erdészeti középiskolák szellemében fejlessze ki. Rámutatott arra, hogy az iskola elhelyezése teljesen korszerűtlen. Ezen óhajt segíteni az Országos Tervhivatal a kiutalt félmillió forinttal és Esztergom város azzal, hogy az iskola telepét ingyen átadta az erdészeti szakoktatásnak. Váázolta továbbá a kollégiumi nevelés szükségességét, mert csak ilyen úton lehet elérni azt, hogy mind világnézeti, mind szakmai szempontból olyan erdészek kerüljenek ki az iskolából, akik segítségével amjnd meg tudjuk valósítani nagy tervünket: hogy 20 év alatt megkészserezzük erdőterületünk nagyságát.

Ezután *Osváth István* lépett a dobogóra s bejelentette, hogy az ötéves országfásítási tervet négy év alatt fogjuk végrehajtani.

Az ünnepség fénypontja az ifjúság fogadalomtétel volt, amelyben hitet tettek, hogy „erős akarral megvalósítjuk az erdős Magyarországot.“ Az Intenacionale elhangzása után 100 terítéses közebed volt a Fürdő szállóban, majd 3 órakor az egész ifjúság sportbemutatót rendezett, 4 órakor pedig az Erdőközpont és az ifjúság barátságos football mérkőzést játszott. Este 8 órakor az ifjúság kultúresten vidám és komoly számokból álló műsorral éjjelig szórakoztatta a megjelent közönséget.

16-án, vasárnap az „Erdők Napján“ az ifjúság — fiúk és lányok — példás rendben kivonultak a Vaskapu-i erdőbe, ahol a Rákosi Mátyásról elnevezett erdőrészt elültetésével megindították az ötéves országfásítási tervet.

Mindazok, akik az ünnepség sorozaton résztvettek, azzal a meggyőződéssel távozhattak, hogy az újszellemű erdész ifjúság a biztosítéka és záloga annak, hogy a Párt és Rákosi vezette munkával fel fogják építeni a szocialista erdős Magyarországot.

A Könyvtári Dokumentációs Központ fordításában és kiadásában a következő szovjet könyvek jelentek meg magyar nyelven:

Melyniczenko A. N.: Mezővédelmi erdősávok a Volga balpartjának steppe vidékein és behatásuk a mezőgazdaságra nézve hasznos és káros állapotok szaporodására. M. 1949. Izd. Moszkovszkogo obszesztva iszpütatelej prirodü 360 p 10000 pld. Ára 15 R.

Mitrofanov A. Je.: Bulldozerek építése és kihasználása a fakitermelő vállalatoknál. M. L. 1949. Goszleszbumizdat 60 p 5000 pld. Ára 4 R.

TAGTÁRSAINK SZÍVES FIGYELMÉBE!

Lapunk előállításának jelentős költségeire való tekintettel f. évi október hó 1-től kezdődőleg a kiadóhivatal a tagtársainknak megküldött minden példány után is 2— Ft-tal terheli meg Egyesületünket.

Az „Erdészeti Lapok“-ért tehát minden tagunk után 24.— Ft-ot kell fizetnünk, vagyis többet, illetve annyit, mint amennyit 18.—, illetve 24.— Ft tagdíjat fizető tagjainktól kapunk.

Ezért még egyszer arra kérjük azokat a tagtársainkat, akik tagdíjfizetési kötelezett-ségüknek még egyáltalában nem, vagy csak részben tettek eleget, illetve nem kaptak részlet-fizetési kedvezményt, szíveskedjenek hátralékukat

f. évi december hó 15-ig

okvetlenül befizetni, mert különben kénytelenek leszünk lapunk további küldését **beszüntetni**.

Az „Erdészeti Lapok“ karácsonyi száma nagyobb terjedelemmel jelenik meg!

MEGHÍVÓ

az Országos Erdészeti Egyesületnek Budapesten, (V. ker. Bajcsy-Zsilinszky-út 72. szám I. em.) 1949. évi december hó 18-án (vasárnap) délelőtti 10 órai kezdettel tartandó

RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE

TÁRGYSOROZAT:

1. Elnöki megnyitó
2. Titkári jelentés
 - a) A munkabizottsági felelős jelentése
 - b) A sajtó-felelős jelentése
 - c) Az oktatási felelős jelentése
 - d) Az 1949. évi zárószámadás letárgyalása
3. A tisztújító jelölő-bizottság jelentése
4. Az új tisztikar megválasztása
5. Az 1950. évi költségvetés letárgyalása és az 1950. évi tagdíjak megállapítása.
6. Esetleges indítványok. (A közgyűlés előtt legalább nyolc nappal írásban bejelentendők.)
7. Elnöki zárszó.

Budapest, 1949. évi november hó 10-én

Jablánczy Sándor s. k.
titkár

Dr. Haracsi Lajos s.k.
elnök

Vendégeket szívesen látunk!

Közgyűlés után 13 órakor, a Britannia-szálló vadásztermében közös ebéd. Ára 15.—Ft. A résztvenni szándékozókát kérjük, jelentsék be ezt **legkésőbb december hó 10-ig** a mellékelt levelezőlapon.